

Białymstoku
Wielki Władysław-Polski
Kuchleria Główna

SAMORZĄD MIEJSKI

ORGAN ZWIĄZKU MIAST POLSKICH

WYCHODZI DWA RAZY NA MIESIĄC

WYDAWCA: ZWIĄZEK MIAST POLSKICH

REDAKCJA I ADMINISTRACJA:

WARSZAWA, AL. UJAZDOWSKIE 47. TEL. 8-81-73.

KONTO P. K. O. № 873.

Prenumerata		Ceny ogłoszeń:	
kwartalna	Zł. 9	1 strona za tekstem	Zł. 150
półroczna	" 18	½ strony " "	" 80
roczna	" 36	Zewnętrzna strona okładki	" 300
Pojedynczy zeszyt	" 2	Wewnętrzna " "	" 250
		Miasta korzystają ze zniżki 150/0.	

Wszelkie należności z tytułu prenumeraty i ogłoszeń należy wpłacać bezpośrednio w Administracji lub też na konto czekowe P. K. O. Nr. 873 (Związku Miast Polskich), gdyż Administracja do inkasa nikogo nie upoważniła.

Treść zeszytu 18-go z 15. IX. 1934 r.

	<i>Str.</i>
1. H. Eile. Kwalifikacje przełożonych miast na przestrzeni dziejów	941
2. St. Pachnowski. Spiata zaległości podatków państwowych świadczeniami w naturze	948
3. J. Wiącek. Udział samorządu terytorjalnego w rozwoju szkolnictwa powszechnego we Francji	951
4. Ze Związku Miast Polskich.	
5. Przegląd ustaw, rozporządzeń i zamierzeń ustawodawczych — zarządzeń, okólników i wyjaśnień władz.	
6. Orzecznictwo Najw. Tryb. Admin. i Sądu Najwyższego.	
7. Kronika: I Ogólna, II Z życia miast, III Różne, IV Zagraniczna.	
8. Poradnik.	
9. Bibliografia.	

H. Eile.

Kwalifikacje przełożonych miast na przestrzeni dziejów.

Ustawa o częściowej zmianie ustroju samorządu terytorjalnego z dnia 23 marca 1933 r. rozszerza — jak wiadomo — na obszar b. zaboru rosyjskiego i austriackiego obowiązek posiadania przez prezydentów i burmistrzów miast pewnych kwalifikacyj intelektualnych i zawodowych. W związku z tem szeroki ogół sądzi, że na ziemiach, które pozostawały pod wspomnianymi zaborem, nigdy przedtem posiadanie podobnych walorów nie obowiązywało przełożonych miejskich organów wykonawczych. Jak się omawiana kwestja przedstawia w rzeczywistości?

Za dawnej Rzeczypospolitej poraz pierwszy jednolity ustrój miast, aczkolwiek w zasadzie tylko królewskich, wprowadziły uchwalone przez sejm czteroletni: a) „Zasady do projektu o miastach“ z dnia 16 kwietnia 1791 r., b) ustawa p. t. „Miasta nasze królewskie wolne w państwach Rzeczypospolitej“ z dnia 21 kwietnia 1791 r., która to ustawa stała się następnie częścią składową konstytucji 3-go maja, oraz c) ustawa p. t. „Urządzenie wewnętrzne miast wolnych Rzeczypospolitej w Koronie i w Wielkiem Księstwie Litewskim“ z dnia 30 czerwca 1791 r.

Według postanowień ostatnio wspomnianej ustawy, na czele magistratu w mniejszych miastach pozostawał wójt, w większych zaś miastach — prezydent. W obu kategorjach miast na czele sądów miejskich pozostawali burmistrzowie. Wójt i prezydent musieli umieć czytać i pisać, skoro do zakresu ich działania m. in. należało: „Podpisywać decyzje i ekspedycje magistratu“. że wójt i burmistrz umieli czytać i pisać, wynika ponadto z postanowienia: „Nie może być . . . wóytem, burmistrzem. . . , kto nie był na miejskim. . . urzędzie od elekcyi zależącym“. Ostatni zaś, to zn. ci, którzy drogą wyboru dostali się do miejskich urzędów, bezwzględnie powinni byli umieć czytać i pisać. W rozdziale bowiem zatytułowanym: „Ogólne prawidła względem urzędów miejskich“, znajduje się następujące postanowienie: „Possessyonat w mieście w xiędze possessyonatów wpisany, obrany być może na urzędnika w tymże mieście. . . Nie mogą być obrani ci possessyonaci. . . którzyby nie umieli czytać i pisać. Ta kondycya ma być zachowana w lat sześć od daty pierwszej elekcyi z mocy prawa

Treść zeszytu 18-go z 15. IX. 1934 r.

	<i>Str.</i>
1. H. Eile. Kwalifikacje przełożonych miast na przestrzeni dziejów . . .	941
2. St. Pachnowski. Spiata zaległości podatków państwowych świadczeniami w naturze	948
3. J. Wiącek. Udział samorządu terytorjalnego w rozwoju szkolnictwa powszechnego we Francji	951
4. Ze Związku Miast Polskich.	
5. Przegląd ustaw, rozporządzeń i zamierzeń ustawodawczych — zarządzeń, okólników i wyjaśnień władz.	
6. Orzecznictwo Najw. Tryb. Admin. i Sądu Najwyższego.	
7. Kronika: I Ogólna, II Z życia miast, III Różne, IV Zagraniczna.	
8. Poradnik.	
9. Bibliografia.	

H. Eile.

Kwalifikacje przełożonych miast na przestrzeni dziejów.

Ustawa o częściowej zmianie ustroju samorządu terytorjalnego z dnia 23 marca 1933 r. rozszerza — jak wiadomo — na obszar b. zaboru rosyjskiego i austriackiego obowiązek posiadania przez prezydentów i burmistrzów miast pewnych kwalifikacyj intelektualnych i zawodowych. W związku z tem szeroki ogół sądzi, że na ziemiach, które pozostawały pod wspomnianymi zaborem, nigdy przedtem posiadanie podobnych walorów nie obowiązywało przełożonych miejskich organów wykonawczych. Jak się omawiana kwestja przedstawia w rzeczywistości?

Za dawnej Rzeczypospolitej poraz pierwszy jednolity ustrój miast, aczkolwiek w zasadzie tylko królewskich, wprowadziły uchwalone przez sejm czteroletni: a) „Zasady do projektu o miastach“ z dnia 16 kwietnia 1791 r., b) ustawa p. t. „Miasta nasze królewskie wolne w państwach Rzeczypospolitej“ z dnia 21 kwietnia 1791 r., która to ustawa stała się następnie częścią składową konstytucji 3-go maja, oraz c) ustawa p. t. „Urządzenie wewnętrzne miast wolnych Rzeczypospolitej w Koronie i w Wielkiem Księstwie Litewskim“ z dnia 30 czerwca 1791 r.

Według postanowień ostatnio wspomnianej ustawy, na czele magistratu w mniejszych miastach pozostawał wójt, w większych zaś miastach — prezydent. W obu kategorjach miast na czele sądów miejskich pozostawali burmistrzowie. Wójt i prezydent musieli umieć czytać i pisać, skoro do zakresu ich działania m. in. należało: „Podpisywać decyzje i ekspedycje magistratu“. że wójt i burmistrz umieli czytać i pisać, wynika ponadto z postanowienia: „Nie może być . . . wóytem, burmistrzem . . . , kto nie był na miejskim . . . urzędzie od elekcyi zależącym“. Ostatni zaś, to zn. ci, którzy drogą wyboru dostali się do miejskich urzędów, bezwzględnie powinni byli umieć czytać i pisać. W rozdziale bowiem zatytułowanym: „Ogólne prawidła względem urzędów miejskich“, znajduje się następujące postanowienie: „Possessyonat w mieście w xiędze possessyonatów wpisany, obrany być może na urzędnika w tymże mieście . . . Nie mogą być obrani ci possessyonaci . . . którzyby nie umieli czytać i pisać. Ta kondycya ma być zachowana w lat sześć od daty pierwszej elekcyi z mocy prawa

teraźniejszego". Ostatnie zdanie wskazuje, że wymóg umiejętności czytania i pisania wprowadzono wówczas dla urzędników miejskich, pochodzących z wyboru, poraz pierwszy, wobec czego ustanowiono sześcioletni okres przejściowy. Z zestawienia poprzednio podanych postanowień pozatem wynika, że kandydaci na wójtów i burmistrzów obowiązani byli wykazywać się praktyką zawodową. Od tego wymogu — należałoby sądzić — zwolnieni byli kandydaci na prezydentów i wiceprezydentów miast.

Skoro tedy za dawnej Rzeczypospolitej podjęto reformę ustroju miast i urzędów miejskich, wprowadzono obowiązek posiadania przez przełożonych miejskich organów ustrojowych kwalifikacji intelektualnych i zawodowych. Reforma ta w rzeczywistości nie weszła w życie, gdyż ją, jak i inne reformy, uchwalone przez sejm czteroletni, zniosła już w 1792 r. konfederacja targowicka, oraz ostatecznie, w rok później, sejm grodzieński. W każdym bądź razie omawiana reforma chlubnie świadczy o ówczesnych pojęciach i zamierzeniach pod względem poprawy ustroju i podniesienia poziomu samorządu miejskiego.

Po ostatnim rozbiórze niezależność polityczną otrzymały, jako pierwsze, te ziemie dawnej Rzeczypospolitej, które weszły w skład Księstwa Warszawskiego.

Pierwszy rząd Księstwa, a m. utworzona przez Napoleona w dniu 14 stycznia 1807 r. Komisja Rządząca, poświęcił wiele uwagi sprawom samorządu miejskiego. U samego wstępu swej działalności¹⁾ Komisja Rządząca zadeklarowała: „Troskliwość... o dobro wszystkich miast...“ W parę zaś miesięcy później²⁾, kiedy magistrat m. Warszawy składał „winny hołd“ Komisji Rządzącej, jej prezes wyraził zadowolenie, że pod względem poprawy swego ustroju, miasta postępują według zasad, zawartych w uchwałach sejmu czteroletniego z 1791 r.

Prawie jednak równocześnie³⁾, dyrektor (minister) policji, sprawujący nadzór nad samorządem, przedstawił Komisji Rządzącej memoriał, wskazujący, że miasta większe wybierają często prezydentów, oraz mniejsze burmistrzów, którzy nie nadają się na stanowiska przełożonych miejskich organów ustrojowych. W takich wypadkach należałoby zlecać miastom dokonywanie wyboru innego prezydenta, czy burmistrza. O ileby i te osoby okazały się nieodpowiednimi, należałoby upoważnić władze państwowe do mianowania prezydenta, czy burmistrza. Nad wspomnianym memoriałem Komisja Rządząca obradowała w dniu 6 maja 1807 r., o czym

1) Sesja 24 w dniu 27 stycznia 1807 r.

2) Sesja 138 w dniu 29 kwietnia 1807 r.

3) 20 kwietnia 1807 r.

świadczy wzmianka w protokule 144 sesji: „Za powtórzonym na dniu dzisiejszym przełożeniem J. W. Dyrektora Policji, ażeby nieprzyzwoitościom, jakie z wyboru przez same miasta urzędników zupełnie niezdatnych wynikają, było zabieżono, Komisya podany dawniej na dniu 20 kwietnia przez tegoż J. W. Dyrektora Policji projekt, nadający moc Izdom Administracyjnym, po powtórzonej elekcji, nominowania urzędników, choć nie z tego miasta obywatelów, z poprawami, jako jest in actis, przyjmuje y w wyrok swój zamienia“.

Owa uchwała Komisji Rządzącej, zatytułowana: „Rezolucya przepisująca, jakim sposobem i jakie osoby miasta obierać mają na Prezydentów lub Burmistrzów“, opiewa:

„Komisja Rządząca. Stosownie do przełożenia W. Dyrektora Policji krajowej stanowimy: Miasta, tak Narodowe⁴⁾, jako i Dziedziczne⁵⁾, wybierać powinny do Magistratów, a szczególnie na Prezydenta i Burmistrza, osoby zdadne, pisać i czytać umiejące, i żadnemu zarzutowi, sławie ich szkodzącemu, nie podległe; w przypadku, gdyby które z miast tego nie dopełniło, Izby Administracji Publicznej po Departamentach⁶⁾ nakażą najprzód powtórną elekcję, a gdyby w mieście nie znajdowały się osoby, któreby na Prezydenta, Burmistrza, Pisarza i Kassjera zdadnemi się okazały, wolno będzie Izdom Administracji Publicznej Departamentowym wybrać do tego osoby, choćby nawet obce, byle zdadne i urzędowaniu odpowiadające, i też w Miastach Narodowych w podwójnej liczbie W. Dyrektorowi Policji Krajowej przesłać, który, jeżeli je dogodnymi uzna, do aprobacji Komisji Rządzącej poda; w przeciwnym przypadku, jako w odpowiedzialności będący, Izbie Administracyjnej wróci z zaleceniem, aby mu innych kandydatów przedstawiła; co do miast dziedzicznych, gdy po powtórzonej elekcji urzędników miejskich, przez dziedzica zaaprobowanej, Izba Administracji Publicznej za niezdatnych onychże uzna, natenczas Izba Administracji Publicznej zaleci dziedzicowi innych, choć obcych, nominować. Działo się w Warszawie na sesji dnia 6 Maja 1807...“.

Omawiana uchwała świadczy zarazem, jak głęboko sięgał nadzór władz państwowych nad samorządem miejskim. Z drugiej jednak strony miasta nie musiały podówczas przywiązywać wagi do okoliczności, czy same wybierały prezydenta, czy nominowały go władze państwowe. Tak np. w niespełna miesiąc przed powzięciem przez Komisję Rządzącą poprzednio przytoczonej uchwały: „J. W. Dyrektor Policji, przybywszy na se-

4) Dawne królewskie.

5) Stanowiące własność prywatną.

6) Odpowiada dzisiejszym urzędom wojewódzkim.

syą 7), doniósł, iż J. P. Łochocki, obrany Prezydentem Miasta Warszawy, urzędu tego nie przyjął; przekładał więc potrzebę, ażeby Komisya, nie odkładając rzecz do nowej miasta elekcyi, na ten raz Prezydenta nominowała — kwestyę tę wzięto do deliberacyi“. W trzy dni znów później: „Przybyły 8) J. W. Dyrektor Policji podaje prośbę Magistratu miasta Warszawy, ażeby Komisya, po złożeniu urzędu przez J. P. Łochockiego, Prezydenta Miasta Warszawy nominowała. Uskutecznienie tej prośby wzięto do deliberacyi“. W sześć dni później Komisja Rządząca zamianowała prezydenta m. Warszawy 9).

Mimo, że Komisja Rządząca zatwierdzała dokonywane przez miasta wybory nie tylko prezydentów i burmistrzów, lecz także wybory urzędników miejskich, jak pisarzy, kasjerów i t. p., to jednak ci urzędnicy nie nadawali się widocznie na swe stanowiska, skoro Komisja Rządząca upoważniła dyrektora policji 10): „ażeby ten wysłał z ramienia swego kalkulatorów do wszystkich miast, które rachunków z swych intrat nie nadesłały, do wykonywania przez nich tej czynności, a to kosztem tychże miast“.

Konstytucja, nadana przez Napoleona Księżtwa Warszawskiemu w dniu 22 lipca 1807 r., stanowiła, że: „W każdej Muncypalności Administracya będzie przy Burmistrzu, czyli Prezydencie“. Późniejszym dekretem królewskim 11) ustalono, że: „Burmistrze miast Warszawy, Poznania, Torunia i Kalisza nosić będą odtąd imię Prezydentów Muncypalnych“. Tych prezydentów i burmistrzów mianował król saski (książę warszawski) „bez poprzedzającego sobie przedstawienia“. Wspomniany dekret królewski, ani dekret 12), zatytułowany „Tymczasowa Organizacya dla Gminów“ nie wspominają, że prezydenci muncypalni czterech największych miast oraz burmistrze reszty miast Księstwa, muszą posiadać takie, czy inne kwalifikacje intelektualne i zawodowe. Obowiązywała ich niewątpliwie umiejętność czytania i pisania, skoro ostatnio wspomniany dekret stanowi, że: „Wójtów Wiejskich mianuje provisorie Prefekt 13) z pomiędzy obywateli Gminy, czytać i pisać umiejących“. Skoro tedy wójtci musieli umieć czytać i pisać, to tembardziej chyba prezydenci i burmistrzowie.

W dobie Księstwa Warszawskiego zdawano sobie sprawę, że stanowiska prezydentów, burmistrzów i t. p. powinny być obsadzane przez lu-

7) Wypis z protokołu sesji 119 z dnia 8 kwietnia 1807 r.

8) Wypis z protokołu sesji 123 z dnia 1 kwietnia 1807 r.

9) Na 128 sesji w dniu 17 kwietnia 1807 r.

10) Na 257 sesji w dniu 12 września 1807 r.

11) Z dnia 10 lutego 1809 r.

12) Z dnia 23 lutego 1809 r.

13) Odpowiada dzisiejszemu wojewodzie.

dzi, posiadających kwalifikacje zarówno pod względem cenzusu wykształcenia, jak i praktyki zawodowej. Świadczy o tem dekret królewski z dnia 29 kwietnia 1809 r., który na wstępie deklaruje: „Pragnąc iak najmocniej mieć dowody o zdatności wszelkich urzędników publicznych, których odtąd do posługi krajowej wzywać będziemy, a przekonani, że nie tylko uczciwy sposób myślenia, gorliwość w pełnieniu obowiązków, ale nadto prawdziwie gruntowna nauka odpowiadająca powołaniu, oraz doświadczenie i wprawność istotnie do użytecznego sprawowania Urzędów są potrzebni...“.

Od czasu ogłoszenia omawianego dekretu: „do wszelkich urzędów cywilno - administracyjnych... damy pierwszeństwo tym, którzy przez odbycie poprzedniczych egzaminów udowodnią wyjaśnione wyobrażenia o stosownych do urzędu obowiązkach, oraz należytą praktyczną wprawę“. Natomiast po upływie okresu przejściowego, to znaczy: „Od dnia 1 Września 1810 r. zaczynając, nikt do żadnego urzędu cywilno - administracyjnego... powołanym nie zostanie, kto pierwey... nie złoży egzaminów“. Od poddania się egzaminowi zwolnieni zostali: „wszyscy dawni Polscy urzędnicy, równie ci wszyscy, których przed ogłoszeniem teyże ustawy na urzędy już do konstytucyney organizacyi należące, mianowaliśmy“.

Omawiany dekret powoływał do życia komisje organizacyjne departamentowe (wojewódzkie), oraz najwyższą komisję egzaminacyjną. Tak: „Do Kommissyi examinaryney Departamentowej powinni się udać kandydaci, którzy na niższych urzędach krajowych, np. na Burmistrzów... Budowniczych miejskich i tym podobnych... życzą sobie bydz umieszczeni“. Zkolei: „Do naywyższej Kommissyi examinaryney należą kandydaci, co pierwszy pomyślnie odbyli examen i chcą należeć do rzędu tych, z których mają bydz mianowani... Prezydent miasta Warszawy i innych miast Departamentowych...“.

Z treści poprzednio przytoczonych postanowień wynika, że kandydat na burmistrza musiał się poddać egzaminowi przed departamentową (wojewódzką) komisją egzaminacyjną, zaś kandydat na prezydenta m. Warszawy oraz kandydaci na prezydentów miast departamentowych przed departamentową oraz następnie przed najwyższą komisją egzaminacyjną.

Zgłaszający się do egzaminu przed departamentową komisją egzaminacyjną przedstawiali:

- „1) metrykę chrztu,
- 2) zaświadczenie z odbytych nauk,
- 3) zaświadczenie uczciwego i bez noty życia,
- 4) zaświadczenie, że przy Magistraturze lub urzędniku szczególnym

pracował kandydat, gdzie stosowney do żądanego od siebie urzędu mógł nabydź wprawę¹⁴⁾“.

Poczynając od dnia 1 września 1809 r. „nikomu iuż nie wolno podać się na urzędy“ burmistrza i t. p., „jeżeli Departamentowego egzaminu nie złoży“.

Co się zaś tyczyło kandydatów na stanowisko prezydenta m. Warszawy oraz prezydentów miast departamentowych, to: „Zaczynaiąc... od pierwszego Września 1810 r., nikt nie może się udać do najwyższej Komissyi egzaminacyjney:

1) Jeżeli w pierwszym egzaminie aprobaty nie otrzymał;

2) Jeżeli nie iest w stanie złożyć zaświadczenie dobrego sprawowania się, i że przynajmniey rok cały po dostąpionym awansie na pierwszy examen, ciągle i z użytkiem pracował i obowiązki do urzędu albo funkcyi iemu powierzoney przywiązane z pilnością pełnił“.

Omawiany dekret królewski pozatem stanowił: „Gdyby Komissya kandydata za wcale niezdatnego do urzędowania publicznego osądziła, wolno mu iest po upłynionym roku prosić o powtórny examen. Gdyby kto po trzech egzaminach zawsze za niezdatnego był uznany, tego prośba o czwarty examen przyjętą nie będzie“.

Warunki uzyskania stanowiska burmistrza do końca istnienia Księstwa Warszawskiego nie uległy zmianie. Zaostrzeniu natomiast uległy warunki uzyskania stanowiska prezydenta m. Warszawy oraz prezydenta miasta departamentalnego¹⁵⁾.

Z uwagi, że składanie egzaminów przed najwyższą komisją egzaminacyjną „bez poprzedniczego nabycia Nauk zamiarom Naszym zupełnie odpowiedzieć nie mogą“, dekret królewski z dnia 22 maja 1811 r. zarządził, iż do istniejącej od 1808 r.: „Szkoły prawa¹⁶⁾ ma bydź przydana Szkoła Nauk Administracyjnych. W tey dawana będzie w ogólności Ekonomia polityczna, a w szczególności Statystyka, nauka o fabrykach i rękodzielnach, o handlu zewnętrznym i wewnętrznym; nauka finansów“.

Po upływie sześciu lat od chwili otwarcia Szkoły nauk administracyjnych, miano nie przyjmować zgłoszeń o poddanie się egzaminowi przed najwyższą komisją egzaminacyjną, o ile kandydat oprócz poprzednio wspomnianych zaświadczeń, to znaczy zaświadczenia o złożonym

14) Dekretem Królewskim z dnia 1 sierpnia 1810 r. zezwolono zwalniać kandydatów od przedstawienia metryki, oraz zaświadczenia z odbytych nauk, o ile „przed 1 stycznia 1807 r. ukończyli edukację swoją“.

15) Oprócz Warszawy: Bydgoszcz, — Kalisz — Łomża — Płock — Poznań. Poza-tem po zwycięskiej wojnie z Austrią: Kraków — Lublin — Radom — Siedlce.

16) „Jedną będzie Szkoła prawa w Warszawie na całe Xięstwo Warszawskie“.

z dobrym wynikiem egzaminie przed departamentową komisją egzaminacyjną oraz zaświadczenia dobrego sprawowania się i rocznej praktyki, nie złożył ponadto zaświadczenia „z odbytego kursu w Szkole Administracyjney“.

Kurs taki trwał 3 lata, przyczem do Szkoły nauk administracyjnych „nie może nikt bydź przyjętym, kto nie złoży zaświadczenia z odbytych całkowicie nauk w Liceum, lub Gimnazjum“.

Jedynie: „Posiadaiący iuż Urzędy, do których w przyszłości żądamy przepisanego usposobienia, uważani będą iako iuż ukwalifikowani“.

A więc prezydenci największych dziesięciu miast na obszarze Księstwa Warszawskiego winni byli, od połowy 1811 r., posiadać następujące kwalifikacje intelektualne i zawodowe:

1) ukończoną szkołę średnią,

2) praktykę zawodową, dzięki której „stosowney do żądanego od siebie urzędu mógł nabydź wprawę“,

3) złożony z dobrym wynikiem egzamin przed departamentową komisją egzaminacyjną,

4) conajmniej roczną praktykę na stanowisku burmistrza, lub innym podobnym,

5) ukończoną Szkołę nauk administracyjnych.

Zanim jednak minął okres przejściowy, Księstwo Warszawskie przestało istnieć, tak, że — podobnie jak odnośnie do dawnej Rzeczypospolitej — pozostało jedynie chlubne świadectwo ówczesnych pojęć i zamierzeń pod względem poprawy ustroju i podniesienia poziomu samorządu miejskiego.

Z porównania tego, co poprzednio, z treścią postanowień obecnie obowiązującej ustawy o częściowej zmianie ustroju samorządu terytorjalnego wynika, że ilekroć wskrzeszane Państwo Polskie przystępowało do reformy ustroju samorządu miejskiego, tylekroć domagało się od kierowników administracji i gospodarki miejskiej posiadania walorów intelektualnych i zawodowych. Dzięki ustalonemu bytowi politycznemu Państwa, miasta są obecnie o tyle szczęśliwsze, że będą mogły korzystać ze wspomnianych walorów.

Splata zaległości podatków państwowych świadczeniami w naturze.

Ustawa o Funduszu Pracy z dnia 16.III.33 r. (Dz. U. R. P. Nr. 22, poz. 163) wśród środków, przeznaczonych na walkę z bezrobociem, przewiduje wpływy z zaległości podatkowych, uiszczanych w naturze (art. 14 p. b.). Autorzy projektu spodziewali się z tego źródła poważnych kwot, bowiem zaległości pod. państw. wynoszą zgorą miliard zł. i są przy dzisiejszej konjunkturze gospodarczej w znacznej części trudne do wyegzekwowania. W szczególności ciężkie warunki gospodarowania na wsi przyczyniają się do narastania omawianych zaległości.

Ustawodawca wychodził z założenia, iż należy stworzyć możliwości świadczeń na rzecz państwa i dla tych, którzy nie dysponują gotówką, a są w stanie, bądź w materiałach (spożywczych, budowlanych), bądź w robociznie wywiązać się ze swych obowiązków wobec państwa. Art. 27 ustawy, na wstępie wspomnianej, wylicza rodzaje podatków, których zaległości mogą być pokryte świadczeniami w naturze (gruntowy, dochodowy, spadkowy, majątkowy i od darowizn). Technikę przyjmowania świadczeń w naturze ujmuje specjalna instrukcja ministrów: Skarbu, Spraw Wewn., Przemysłu i Handlu, Opieki Społ., Komunikacji oraz Rolnictwa i Reform Rolnych (Monitor Polski Nr. 140 z dn. 21.6.33 r.).

Oczekiwano, iż w konsekwencji zacytowanych przepisów komitety lokalne Fund. Pracy zdobędą znaczne środki w postaci artykułów spożywczych na cele pomocy bezrobotnym i że instytucje, przeprowadzające roboty drogowe, meljoracyjne, wodne, kolejowe i t. p. (wydziały powiatowe, zarządy miast, urzędy ziemskie, państwowe zarządy wodne, kierownictwa budowy kolei) również będą mogły wykorzystać w poważnej mierze świadczenia w naturze z tyt. zal. pod. państw.

Zdawało się, iż wpłaty świadczeniami w naturze będą znaczne, szczególnie przy budowie dróg i robotach meljoracyjnych, bowiem wieś nasza dotkliwie odczuwa braki w tej dziedzinie. Z drugiej strony, jeżeli inwestycje w dziedzinie dróg i meljoracyj podnoszą wieś gospodarczo, słuszne jest, żeby i wieś przyczyniała się do ich powstania, — tembardziej, iż wieś dysponuje, przynajmniej w pewnych okresach, czasem

i siłami pociągowymi. W ten sposób wiele dziesiątków milionów mogłoby iść w obrót gospodarczy i, pomimo kryzysu, możnaby dużo zrobić w dziedzinie podniesienia kulturalnego i gospodarczego kraju.

Należy jednak podkreślić, iż w świetle cyfr za ub. rok budżetowy (1.4.33 — 31.3.34 r.) nadzieje otrzymania poważniejszych wyników z wpłat świadczeniami w naturze zal. podatkowych nie ziściły się. Według zamknięć rachunkowych Fund. Pracy w tym okresie świadczeniami w naturze pokryto zaledwie 912.000 zł. W roku bieżącym sprawa ta nie przedstawia się lepiej. Jeżeli zważyć, iż budżet Funduszu Pracy zamknięto w tym okresie sumą zł. 88.500.000 zł. i że 76% wpływów stanowią opłaty od uposażeń, należy dojść do wniosku, iż odsetek, jaki stanowią świadczenia w naturze, jest bardzo niski i że należałoby przedsięwziąć energiczne środki w kierunku pełnego wykorzystania tego źródła. Sprawa ta staje się tem aktualniejsza, iż klęska powodzi spowodowała potrzebę dodatkowych poważnych świadczeń w dziedzinie obwoławania, dróg, mostów i t. p. Fundusz Pracy w roku przyszłym ma świadczyć na te cele około 60 milj. zł. gotówką. Zaryzykuję twierdzenie, iż tyleż powinna dać wieś w postaci świadczeń w naturze na poczet zal. podatkowych. Wymagają tego potrzeby, idące w setki milionów i zwykła sprawiedliwość społeczna.

Jakież to przyczyny spowodowały tak małe wyniki z omawianego źródła?

Było ich kilka. Przedewszystkiem na przeszkodzie stanęła generalna prolongata zaległości podatkowych rozporządzeniem z dn. 25.XI.33 r. (Dz. U. R. P. Nr. 94, poz. 731). Następnie niewłaściwy sposób zarachowywania uiszczonych zal. podatkowych świadczeniami w naturze, a polegający na potrącaniu odnośnych kwot z należnych Funduszowi Pracy dotacyj Skarbu Państwa, wbrew wyraźnemu brzmieniu art. 14 ustawy o Fund. Pracy, musiał spowodować zaniechanie propagandy ze strony Funduszu. Nie bez znaczenia na omawiany nikły wynik wpłat świadczeniami w naturze zaległości podatkowych było również małe zainteresowanie się temi świadczeniami Wydziałów pow. i zarządów miast oraz brak skoordynowanej akcji wszystkich zainteresowanych czynników: kom. lok. F. Pracy, władz skarbowych, urzędów woj. i t. p.

Ostatnio Min. Skarbu, pismem okólnem z dn. 30.7.34, L. Dz. III. 11850/3/34, do wszystkich izb skarbowych, zarządziło skorygowanie wyż. opisanego zarachowywania, w konsekwencji kasowe ujęcie wpłat świadczeniami w naturze będzie miało miejsce jedynie w rachunkowości Fun. Pracy. Urzędy skarbowe natomiast ograniczą się do odnotowań w listach bierzych. Na skutek tego stanowiska Min. Skarbu Fundusz

Pracy wezwał komitety lokalne do wszczęcia kroków w kierunku jak-najszerszego wykorzystania tego źródła. Agendy Min. Komunikacji już rozpoczęły akcję ze swej strony i jest nadzieja poważniejszego wykorzystania świadczeń w naturze jeszcze w b. sezonie. Należyty efekt jednak może spowodować tylko zdecydowane stanowisko wszystkich czynników, bądź zainteresowanych, bądź współdziałających z tytułu swego stanowiska urzędowego, czy też społecznego. W szczególności należałoby, zdaniem moim, cofnąć prolongatę spłaty zaległości w tych wypadkach, gdy zaległość może być uiszczona świadczeniami w naturze bez specjalnej szkody dla płatnika.

Żyjemy w czasach, kiedy na terenie wielu państw dokonywa się rzeczy olbrzymich przy zastosowaniu bezwzględnych metod postępowania. Polska, jeżeli nie chce pozostać w tyle, musi również porzucić metody pobłażliwego postępowania tam, gdzie konieczność gospodarcza wymaga powszechnego i skoordynowanego świadczenia w ramach ustaw. *Polska jest krajem biednym w kapitały. Własnych nie posiada w dostatecznej wysokości a na zaciąganie uciążliwych pożyczek zagranicznych nas nie stać. Polska jest jednak bogaczem w dziedzinie zdolnych rąk do pracy, trzeba te ręce zatrudnić na wszelki możliwy sposób. Poza koniecznością kurczenia się, redukcji budżetów, musi przejawiać się myśl w kierunku twórczym w ramach naszych możliwości.*

Udział samorządu terytorjalnego w rozwoju szkolnictwa powszechnego we Francji *).

Obecnie, w chwili realizowania reformy ustroju szkolnictwa polskiego, sędzę, że nie od rzeczy będzie zapoznanie się z organizacją szkolnictwa powszechnego we Francji, z uwzględnieniem zarazem roli samorządu terytorjalnego w tem szkolnictwie.

Odrązu zaznaczę, że organizacja i metody pracy tego szkolnictwa są przestarzałe, opierają się na dawnym ustawodawstwie, niewiele tylko zmienionem przez warunki powojenne. I mimo, że nowoczesna myśl pedagogiczno-wychowawcza niejednokrotnie krytycznie się wyraża o duchu tej starej organizacji, pozostaje życiowo faktem dziwnym, budzącym nieraz zdumienie, jak w takiej organizacji szkolnej może wychować się obywatel o wysokim poziomie wykształcenia i wyrobienia życiowego i obywatelskiego. Wyjaśnieniem tego zjawiska chyba będzie powiedzenie Napoleona pierwszego, że: „wychowanie obywatela odbywa się na sto lat przed jego urodzeniem“.

Aż do wielkiej rewolucji oświata we Francji, jak i w innych krajach była wyłącznie w rękach kościoła. Dopiero w roku 1789 Stany Generalne proklamują konieczność zajęcia się państwa wychowaniem publicznem. „Dzieci państwa, powiedział La Chalotais, muszą być wychowane przez państwo“. „Nie patrzcie na wydatek, mówi Danton, bo po chlebie, wychowanie jest pierwszą potrzebą narodu“. Talleyrand w swym raporcie z roku 1791, złożonym Konstytuancie, postawił fundamentalnie sprawę: „będzie otwarte i zorganizowane nauczanie publiczne bezpłatne dla wszystkich obywateli“, mówi jego deklaracja. Zjawiały się później projekty utopijne, jak projekt Lepelletier, żądający, aby dzieci od lat 5 do 12, bez względu na pochodzenie, wspólnie były wychowywane, całkowicie na koszt Republiki, to znaczy otrzymując ubranie, opiekę lekarską i wychowanie. Projekty tego rodzaju szybko upadały. Dopiero Napoleon

1) Opracowane na podstawie pracy J. Soleil „Le Livre des instituteurs“. Librairie H. le Saudier 174 Bd. St. Germain, Paris.

pierwszy dekretem z 17 marca 1808, reorganizując uniwersytety, poddał ich kompetencji szkolnictwo, określając, że „żadna szkoła nie będzie otwarta bez zgody i wiedzy kierownika uniwersytetu i poza uniwersytetem“. Oczywiście, była mowa w dekreście tylko o szkołach dla chłopców, gdyż cesarz, zapytany w tej mierze przez Radę Państwa, odpowiedział, iż dziewczęta „nie mogą być lepiej wychowywane, jak przez swe matki“. Wówczas to również szkolnictwo powszechne było oddane pod opiekę gminy. Nauczyciele byli mianowani przez mera gminy, a wynagrodzenie ich było oznaczane przez rady gminne. Ponieważ w owym czasie chodziło o wychowanie obywateli w zgodzie z religją i wiernością dla cesarza, nauczanie znowu dostało się pod wpływ kleru. Dopiero rok 1830, za ministra Guizot'a, zmienia ten stan rzeczy. Prawo z r. 1833 przewiduje już utworzenie w siedzibach gmin szkół początkowych wyższych, o ile liczba mieszkańców w gminie przekracza 6.000. Oczywiście, przepisy ponapoleońskie przewidują już szczegółowe wymagania dla tych osób, które pragną poświęcić się stanowi nauczycielskiemu.

Dopiero za Trzeciej Republiki, w latach 1879 i 1889, następują dalsze reformy szkoły powszechnej, która przetrwała z pewnymi modyfikacjami do chwili obecnej. Prawo podstawowe z dnia 27 lutego 1880 roku stwarza Radę Wyższą Wychowania Publicznego (Le Conseil Supérieur de l'Instruction Publique), która składa się z 57 osób według następującego składu: 1 minister przewodniczący, 9 przedstawicieli członków lub byłych członków szkolnictwa publicznego, 4 przedstawicieli członków szkolnictwa prywatnego, (członków tych mianuje prezydent Republiki), 17 przedstawicieli szkół akademickich (grandes ecoles), 10 — wyższych (supérieur — nieakademickich), 10 — średnich, i 6 — przedstawicieli szkół powszechnych. Członkowie tej drugiej grupy są wybierani w poszczególnych akademjach.

Wybory z listy nauczycieli szkół powszechnych przeprowadzają rektorzy (kuratorzy) w swych okręgach. Data jest oznaczana przez ministra w Dzienniku Urzędowym na 15 dni przed terminem wyboru. Głosowanie jest tajne. W razie potrzeby w 15 dni może być zarządzone ponowne głosowanie.

Czynne i bierne prawo wyborcze w szkolnictwie powszechnem posiadają: inspektorzy generalni szkolnictwa powszechnego, dyrektorzy szkolnictwa powszechnego Sekwany, inspektorzy departamentalni przy akademjach, inspektorzy szkolni powiatowi, dyrektorzy seminarjów nauczycielskich, inspektorki departamentalne przedszkoli, dyrektorzy szkół powszechnych wyższych i nauczyciele w poszczególnych departamentach.

Inspektorzy akademji nie są członkami szkolnictwa powszechnego

w zrozumieniu prawa z 27 lutego 1880 roku i dlatego nie mogą brać udziału w wyborach.

Wszyscy członkowie są wybrani lub mianowani na lat 4. Rada zbiera się 2 razy do roku. Minister może zebrać Radę na posiedzenie nadzwyczajne. Dwaj wiceprezesi i sekretarze Rady są mianowani przez ministra. Zebrania Rady nie są publiczne. Członkom Rady zwracane są koszta podróży i djety. Sprawy, które mają być rozpatrywane na posiedzeniu Rady są badane przez stałe komisje, mianowane przez ministra na propozycję Rady. Pozatem istnieje w Radzie komisja spraw spornych i dyscyplinarnych, która składa się z 12 członków, wybranych w tajnym głosowaniu na 4 lata. Minister może zwołać komisje przed sesją Rady. Komisja bada sprawy sporne i dyscyplinarne, sporządza raport pisemny i składa w sekretarjacie. Raport ten jest dostępny dla stron i dla członków Rady.

Rada wychowania ma zadania administracyjne i pedagogiczne. Minister może zwracać się w poszczególnych sprawach programu i metod nauczania, sposobów przeprowadzania egzaminu, zarządzeń dyscyplinarnych, w sprawach zabronienia w szkołach prywatnych pewnych książek przeciwnych moralności, konstytucji, prawu, w sprawach kontroli nad szkolnictwem prywatnym, w sprawach udzielania zezwolenia cudzoziemcom na otwieranie i prowadzenie szkół.

Sekcja stała Rady wychowania składa się z 15 członków. Zadaniem tej sekcji jest przygotowanie materiałów na posiedzenia Rady wychowania oraz prowadzenie spraw bieżących Rady. Szczególnie dotyczy to programów i zarządzeń ogólnych. Ponadto wydaje ona opinię w sprawach otwierania seminarjów, w sprawach książek, zaleconych do szkół i bibliotek oraz nagród, oraz we wszystkich innych sprawach, przekazanych jej przez ministra.

Akademje (kuratorja).

We Francji istnieje 17 akademij (kuratorjów), przyczem akademja obejmuje kilka prefektur. Na czele akademji stoi rektor. Dwóch rektorów na Korsyce i w Algierze nosi tytuły wice-rektorów. Rektorem akademji paryskiej do roku 1920 był każdorazowy minister, właściwy rektor nosił tytuł wice-rektora. W Alzacji i Lotaryngji prowizorycznie rektor nosi tytuł dyrektora wychowania publicznego i sztuk pięknych.

W Algierze w większości spraw kompetencję ministra posiada i wykonywuje Gubernator Generalny, a rektor w sprawach nominacyj, przeniesień i zwolnień nauczycieli posiada kompetencje prefekta.

Rektorzy mianowani są przez Prezydenta Republiki na wniosek Ministra Oświaty.

Prawo z 14 czerwca 1854 r. i z dnia 30 października 1886 scentralizowało administrację szkolnictwa powszechnego w rękach prefektów i inspektorów akademij. Inspektorzy akademij wykonywują prawa pedagogiczne w szkołach powszechnych, prefekci zaś administracyjne. Prefekt mianuje i odwołuje na propozycję inspektora akademji po wysłuchaniu opinji rady departamentalnej nauczycieli stałych w szkołach publicznych.

Prefekt przewodniczy radzie departamentalnej i ustala jej porządek dzienny, poddaje sprawy pod jej obrady i wykonywuje decyzje rady departamentalnej.

Prefekt jest zwierzchnikiem administracji komunalnej i szkół powszechnych i ma prawo wizytowania szkół swego departamentu.

Rząd francuski ze swego budżetu opłaca następujące wydatki, związane z utrzymaniem szkoły (prawo o wydatkach z 19 lipca 1889):

- 1) pobory nauczycielstwa szkół powszechnych wszelkich stopni, zgodnie z przepisami prawa otwartych;
- 2) dodatki za kierownictwo wraz z opłatami za kursy uzupełniające (cours complementaire);
- 3) pensje od 200 franków wzwyż kawalerom, posiadającym srebrny medal (prawo o podatkach z 16 kwietnia 1930);
- 4) wydatki, związane z administracją i z wizytacjami szkół;
- 5) koszta przeniesień i przejazdów funkcjonariuszów administracyjnych;
- 6) wydatki (d'entretien) na utrzymanie uczniów w seminarjach nauczycielskich;
- 7) dodatki mieszkaniowe dla urzędników administracji szkolnej, z wyjątkiem nauczycielstwa.

Ponad te wydatki zwyczajne Rząd ma obowiązek jeszcze ponoszenia wydatków nadzwyczajnych, a to przez subwencjonowanie rad departamentalnych lub gmin na budowę, przebudowę i powiększenie budynków szkolnych.

Wynagrodzenia specjalne ze skarbu państwa.

Nauczyciele, którzy złożyli specjalne egzaminy (certificat d'aptitude special) i którzy uczą w szkołach powszechnych wyższych (ecoles primaires superieur), bądź w seminarjach nauczycielskich (ecoles normales), bądź którzy prowadzą prace, odpowiadające tym szkołom, otrzymują dodatki następujące: ci, którzy uczą języków żywych, rysunków (stopień

wyższy), robót ręcznych (męskich), przedmiotów handlowych (stopień wyższy), otrzymują 500 franków rocznie.

Ci, którzy uczą śpiewu i muzyki (stopień wyższy), gimnastyki (stopień wyższy), zajęć ogrodniczych, otrzymują rocznie 400 franków.

Ci, którzy uczą robótek kobiecych, rysunków (stopień elementarny) przedmiotów handlowych (stopień elementarny) otrzymują 300 franków.

Ci, którzy uczą śpiewu i muzyki (stopień niższy), gimnastyki (stopień elementarny) otrzymują rocznie 200 franków.

Nauczyciele szkół specjalnych, posiadający specjalne studja otrzymują dodatek od 1500 do 3500 franków zależnie od liczby lat pracy. Nauczyciele szkół rolniczych gospodarczych otrzymują dodatek od 800 fr. do 1000 franków. Nauczycielstwo, posiadające wyższe studja zakończone specjalnymi egzaminami, a pracujące w szkolnictwie powszechnem — otrzymuje rocznie od 3000 do 10000 franków.

Ponadto trzeba dodać, że koszty przeniesienia nauczycielstwa pokrywa państwo.

Wreszcie należy tu nadmienić, że jeżeli nauczyciel otrzymuje urlop celem wyjazdu na studja zagranicę, czas ten liczy mu się do posuwania w stopniach służbowych i do emerytury.

Dodatki rodzinne.

Dodatki rodzinne wypłacane są również przez państwo, przytem dodatki te są bardzo znaczne, gdyż państwo w ten sposób chce przyczynić się do zwiększenia małych rodzin francuskich. Tak np. dodatek na pierwsze dziecko wynosi rocznie 600 franków, na drugie — 950, na trzecie — 1560, a na każde następne po 1920 (prawo z 18 października 1919 r. artykuł 11 zmodyfikowany prawem z dnia 29 grudnia 1929 r.).

Przytem dziecko nie traci swej „rangi“ (swego miejsca) nawet wówczas, jeżeli dziecko w poprzedniej „randze“ umrze. Np. urodziło się p. X trzecie dziecko, dodatek na niego wynosi 1560 fr. Przychodzi na świat 4 dziecko i otrzymuje „rangę“ niejako wartości 1920 fr., która to kwota zostaje wypłacana nawet wówczas, gdyby trzecie dziecko umarło. Chodzi tylko o to, by nie umarło przed przyjściem na świat 4-tego dziecka (prawo z 9 marca 1921 r. i wyjaśnienia z 6 czerwca 1925 r.).

To są wydatki, które ponosi państwo ze swego budżetu. Pozatem pewne wydatki, związane z utrzymaniem szkół, ponosi samorząd terytorjalny. Wydatki samorządu obejmują samorząd departamentalny (wojewódzki) i samorząd gminny (rady gminne).

Trzeba tutaj zaznaczyć, że rada departamentalna nie jest specjalnie radą szkolną, lecz ogólną radą samorządową w departamencie. Podlegają

jej liczne sprawy szkolnictwa powszechnego i dla ich badania i prowadzenia powołuje ona ze swego łona specjalne komisje szkolne.

Na samorząd departamentalny (Conseil departamental) przypadają następujące wydatki:

1) dodatek departamentalny dla inspektorów szkolnych i inspektorów departamentalnych (dodatek ten nie może być mniejszy od 6000 franków);

2) utrzymanie względnie opłata komornego seminarjów nauczycielskich; utrzymanie i odnawianie ruchomości i sprzętów oraz materiałów, niezbędnych do prowadzenia nauki w szkole; opłata mieszkania dyrektorów szkoły, ekonomów, służby;

3) opłata mieszkaniowa za uczniów (aux élèves — maitres externes), o ile nie można ich pomieścić w internacie;

4) komorne i utrzymanie ruchomości i lokalu, przeznaczonego na biuro inspektora akademji (w każdej prefekturze istnieje oddzielny Inspektor Akademji); wydatki biurowe inspektora akademji są pokrywane również przez samorząd terytorjalny;

5) druki, związane z administracją szkolną w poszczególnych *kantonach*, oraz druk Dziennika Urzędowego Akademji, dotyczącego szkół powszechnych;

6) pensja kierowników (d'atelier) warsztatów, kierowników brygad robotniczych, zatrudnionych przez departament w szkołach rolniczych, handlowych i przemysłowych wszelkich stopni.

Poza temi zwyczajnymi wydatkami, rady departamentalne mają jeszcze obowiązki nadzwyczajne w postaci zainstalowywania pierwszych seminarjów nauczycielskich (prawo z 9 sierpnia 1879).

Samorząd gminny (conseil municipal — rada gminna) ponosi następujące wydatki, związane z utrzymaniem szkolnictwa:

1) dodatki mieszkaniowe dla nauczycielstwa, przewidziane prawem podatkowym z 18 października 1919 roku oraz 30 kwietnia 1921 r.;

2) utrzymanie i czynsz lokali szkół powszechnych; dostarczanie nauczycielstwu mieszkania lub wypłacanie mu równowartości gotówką; dostarczanie mieszkania dla dyrektorów szkół początkowych wyższych (d'écoles primaires superieures);

3) wydatki, związane z opałem i oświetleniem, włączając w to utrzymanie ognisk oświatowych przygotowawczych;

4) wynagrodzenie służby w przedszkolach i innych szkołach w gminie; wynagrodzenie kierowniczek szycia w szkołach koedukacyjnych;

5) opłata wydatków, związanych z utrzymaniem porządku i czystości w szkołach powszechnych w obrębie gminy;

6) nabywanie, utrzymywanie i odnawianie ruchomości i materiałów szkolnych, potrzebnych do prowadzenia szkoły;

7) opłacanie należności za druki i rejestry szkolne;

8) przyznawanie wynagrodzenia kierownikom pracowni i warsztatów (allocation), dozorcóm robotniczym, zatrudnionym przez gminę w szkołach handlowych i przemysłowych.

Niezależnie od wyżej podanych potrzeb, na które łoży rada gminna, ma ona pozatem wydatki nadzwyczajne, jeżeli chodzi o wydatki, związane z budową nowych gmachów bądź przystosowaniem ich do potrzeb współczesnych.

Nadto mogą być jeszcze inne wydatki warunkowe, które obciążają rząd, bądź radę departamentalną, bądź gminę. Można tu wymienić odnośnie do rządu zakupywanie książek i materiałów szkolnych, pomoc (subwencja) kasie szkolnej, kursom dla dorosłych, pomoc w wydatkach szkolnych na inne cele i t. p.

W zakres pomocy rady departamentalnej wchodzi wydatki na różnego rodzaju nagrody (stosowane powszechnie we Francji w najrozmaitszych postaciach) pomoc bursom departamentalnym, pomoc na zakupywanie odznaczeń i t. p.

W zakresie pomocy rady gminnej mogą leżeć warunkowe wydatki na wizytacje lekarskie, nagrody szkolne, wycieczki, pomoc różnego rodzaju kursom, pomoc w zaopatrzeniu szkoły w materiały i pomoce naukowe.

Trzeba przyznać, że wiele bogatych gmin francuskich znaczne kwoty wydaje na utrzymanie szkół w dziale tego budżetu warunkowego.

Rozporządzenia określają sposób utrzymania porządku i czystości w szkole, między innymi podając, że szkoła raz na rok powinna być wybielona i należyte odpowiednimi środkami oczyszczona oraz powinna być utrzymana w czystości.

Jeżeli rada gminy lub miasta odmówiłaby wstawienia do budżetu odnośnych kredytów, to prefekt ma prawo z urzędu, przy zatwierdzaniu budżetu, wstawić odnośną kwotę do budżetu gminy.

Minister spraw wewnętrznych w odniesieniu do rady departamentalnej decyduje o wstawieniu do budżetu niezbędnych kwot, o ile sama rada departamentalna tego nie uczyni.

Kierowniczkę kursów szycia dla dziewcząt otrzymują z gminy roczne wynagrodzenie nie większe niż 400 franków, ustalone przez prefektów.

Jeżeli gmina żąda zmiany nauczyciela i prosi o nauczycielkę robót dla dziewcząt, może wówczas otrzymać subwencję rządową w wysokości 100 franków na opłatę nauczycielki szycia. Woźny szkoły jest funkcjonariuszem gminy, mianuje go i zwalnia mer.

Rada departamentalna po wysłuchaniu opinii rady gminy decyduje o otwieraniu nowych szkół powszechnych wszelkich stopni w gminie, oznacza ich liczbę i siedzibę, oraz ustala liczbę nauczycieli dla nowo-otwieranych szkół. Decyzja rady departamentalnej podlega zatwierdzeniu przez ministra.

W razie negatywnej opinii rady gminnej, prefekt na wniosek inspektora akademji może zdecydować otwarcie szkoły warunkowej, nieprzewidzianej w przepisach prawnych, anulując decyzję rady gminnej.

Żądanie prefekta co do otwarcia szkoły, powzięte na wniosek inspektora akademji, musi być wniesione pod obrady rady departamentalnej, która ustala liczbę szkół, ich stopni, ich zastosowanie oraz w razie potrzeby znoszenie. Do rady departamentalnej należy ogólne ustalenie sieci szkół, natomiast gmina ustala ściśle miejsce szkół w poszczególnych miejscowościach, względnie ustala lokal w którym ma się mieścić szkoła za zgodą inspektora akademji na podstawie opinii inspektora szkolnego.

Dodatkowe świadczenia gmin dla nauczycielstwa.

Nauczycielstwo wszystkich szkół powszechnych otrzymuje, poza swemi poborami ze skarbu państwa, jeszcze pewne dodatki specjalne od gmin.

Dodatek miejscowy: (Indemnité de residence)

Paryż i miasta departamentu Sekwany	1.200 fr.
W obrębie 25 kilometrów od fortyfikacji	1.050 „
W miejscowościach ponad 150.000 mieszkańców	900 „
„ od 100.001 do 150.000 „	750 „
„ od 70.001 do 100.000 „	600 „
„ od 40.001 do 70.000 „	500 „
„ od 20.001 do 40.000 „	400 „
„ od 10.001 do 20.000 „	300 „
„ od 5.001 do 10.000 „	200 „

Dodatek ten jest osobistej natury i wypłacają go gminy każdemu z nauczycielstwa miesięcznie, niezależnie od tego, czy np. w małżeństwie oboje z zainteresowanych w tej samej gminie pracują. Członkowie administracji szkół powszechnych otrzymują tenże dodatek od państwa.

Każda gmina obowiązana jest dostarczyć nauczycielstwu szkół publicznych odpowiedniego mieszkania (local convenable). Tak samo odpowiedni lokal musi dostarczyć na szkołę. Stali nauczyciele i nauczycielki publicznych szkół powszechnych mają prawo do mieszkania gminnego lub odpowiedniego ekwiwalentu.

Dodatek ten ustala prefekt po wysłuchaniu opinii rady gminnej i rady departamentalnej według następujących stawek (dekret z 21 marca 1922 roku).

Gminy poniżej 1.001 mieszkańców	—	od 100 do 200 fr.
od 1.001 do 3.000 „	—	„ 150 „ 250 „
„ 3.001 „ 9.000 „	—	„ 180 „ 400 „
„ 9.001 „ 12.000 „	—	„ 230 „ 450 „
„ 12.001 „ 18.000 „	—	„ 260 „ 500 „
„ 18.001 „ 36.000 „	—	„ 300 „ 600 „
„ 36.001 „ 60.000 „	—	„ 340 „ 650 „
„ 60.001 „ 100.000 „	—	„ 380 „ 700 „
„ 100.001 wyżej „	—	„ 450 „ 900 „

Te kwoty są zwiększane o czwartą część dla nauczycielstwa z rodzinami.

Kierownicy lub kierowniczkę szkół elementarnych, przedszkoli, lub kursów dopełniających, otrzymują dodatek według podstawowej podanej wyżej tabeli, zwiększony o piątą część tej kwoty. Jeżeli małżeństwo pracuje w jednej szkole, lub w 2-ch szkołach w obrębie 2 klm., wypłacany jest jeden dodatek mieszkaniowy. Jeżeli odległość szkół jest większa, niż 2 kilometry, to każdy z małżonków otrzymuje od gminy dodatek dla samotnych. Jeżeli posiadają dzieci, ojciec otrzymuje dodatek jako głowa rodziny. Jeżeli pracuje małżeństwo w 2-ch szkołach tej samej gminy, to należy mu się jeden dodatek, jeżeli są różne — to większy. Jeżeli zaś pracują w 2-ch gminach, a dodatki mieszkaniowe są różne, to wypłaca mu się jeden dodatek, ustalony według średniej arytmetycznej, a wypłacany proporcjonalnie przez obie gminy.

Jeżeli otrzymywany dodatek w pewnych wypadkach nie wystarcza na wynajęcie mieszkania odpowiedniego (convenablement), prefekt na wniosek inspektora akademji po wysłuchaniu rady gminnej i departamentalnej, może przyznać specjalny dodatek uzupełniający.

Jeżeli nauczyciel mieszka we własnym domu, lub w domu rodziców, należy mu się dodatek mieszkaniowy od gminy.

Przez mieszkanie odpowiednie (convenablement) rozumie się dla samotnego 2 pokoje; 3 pokoje dla małżeństwa, albo dla samotnego, o ile jest on w wiosce kierownikiem szkoły; 4 pokoje dla dyrektora szkoły plus kuchnia w miasteczkach, posiadających ponad 12.000 mieszkańców; 5 pokoi dla dyrektora szkoły powszechnej wyższej.

Kasy szkolne.

Na podstawie prawa z dnia 28 marca 1882 roku (artykuł 17) wszystkie gminy musiały przeprowadzić uchwały o powołaniu przy szkołach kas szkolnych. Decyzje te zatwierdza prefekt. Fundusze tych kas są przeznaczone dla zachęcenia, pobudzania i ułatwiania (faciliter) frekwencji w szkołach przez wynagrodzenie (recompenses) uczniów pilnych i pracowitych oraz by zabezpieczyć ubogim uczniom pomoc w prowadzeniu nauki. Nas dziwić może przeznaczanie pieniędzy z kas szkolnych na zachęcanie uczniów do nauki i w ten sposób zwiększanie frekwencji w szkole. We Francji te rzeczy są szeroko stosowane. Francuzi bez nagród żyć nie mogą. Na terenie szkoły przeto urządza się różne nagrody i w rzeczywistości dzieci w tym kraju uczą się dla nagrody lub z powodu nagrody.

Kasą szkolną administruje rada administracyjna, której przewodniczy mer (wójt — burmistrz). Rady administracyjne kas posiadają swoje specjalne statuty, na podstawie których dowolnie wybierają swych członków, złożonych z przedstawicieli gminnej komisji szkolnej i nauczycielstwa. Kasy szkolne są subwencjonowane przez państwo, które rozdziela pomoc za pośrednictwem prefektur i rad departamentalnych na podstawie opinii władz szkolnych.

Kasy szkolne gromadzą swoje fundusze ze składek członków, pomocy materialnej gminy, oraz z subwencji departamentalnych i państwowych. Kasy mogą otrzymywać pozatem za zezwoleniem prefekta dary i legaty. Prefekt zatwierdza statuty kas, opiekuje się nimi i kontroluje ich wydatki i działalność. Podziału zasadniczego funduszy kasy dokonyuje Komisja Szkolna rady gminnej. Kasa jest instytucją publiczną, przydzieloną do szkoły i tylko szkole publicznej i jej potrzebom może przychodzić z pomocą.

Jeżeli część lokalu szkolnego mogłaby być wynajmowana, to czynsz za lokal szkolny przelewa się do kasy szkolnej. Tak samo w pewnych wypadkach sale szkolne mogą być wynajęte na jakąś imprezę, ale pod warunkiem, że pewna kwota z tej imprezy wpłynie do kasy szkolnej. Kasy szkolne służą więc potrzebom szkolnym, wspomagają organizację kolonji letnich dla dzieci, udzielają pomocy biednym uczniom przez zopatrywanie ich nawet w ubrania i pomoce szkolne, oraz służą do zakupywania nagród dla młodzieży szkolnej.

Przewodniczącym rady administracyjnej kasy jest mer gminy. W szczególności przy końcu roku szkolnego po egzaminach i po wyznaczeniu nagród święto zakończenia roku szkolnego jest świętem całego

miasta i to nietylko w małych gminach, gdzie różnica między dygnitarzem gminy, a obywatelem jest minimalna, ale i w dużych miastach, gdzie z natury rzeczy merami są znane osobistości polityczne (deputowani, senatorowie).

W dniu wyznaczonym dygnitarze ci zjeżdżają nawet z Paryża, aby wziąć udział w uroczystości razem z rodzicami i młodzieżą. Ulicami miasta przeciągają wówczas pochody młodzieży i organizacji starszych z orkiestrami, pochodniami i zbierają się przed merostwem na dziedzińcu odpowiednio przybranym i oświetlonym lampionami. Mer miasta w otoczeniu rady swej, prefekta, władz wojskowych, wręcza nagrody, po odpowiednim przemówieniu, poczem odbywają się zabawy dla dzieci. Tańce dzieci i starszych przy muzyce orkiestr wojskowych i miejskich na ulicach miasta z powodu uroczystości zakończenia roku szkolnego, jako święta całego miasta, nierzadko odbywają się do późnej nocy. Chcę zaznaczyć, że ta ogólna radość wszystkich, te liczne tłumy uczestników, nasuwa uwagę, że tutaj szkoła rzeczywiście, mimo swej struktury, związana jest z domem, z rodziną, ze społeczeństwem. Jej radość jest powszechną radością. Trudno sobie coś podobnego wyobrazić u nas.

Ciągle mówi się u nas o środowisku wychowawczem, o związaniu szkoły z domem, o wychowywaniu domu celem zrozumienia potrzeb szkoły, a Francuzi wcale o tem nie mówią, nawet nie myślą. Poprosto nie należy się o to pytać, bo nie wiedzą o co chodzi. Mam przeświadczenie na podstawie obserwacji, poczynionych we Francji, że tam szkoła jest naprawdę gminna, naprawdę związana z samorządem, naprawdę wrosła w środowisko swego otoczenia.

Ze Związku Miast Polskich.

POŻYCZKI OBLIGACYJNE W DOLARACH.

Naskutek postanowień rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 12 czerwca 1934 r. o wierzytelnościach w walutach zagranicznych, Bank Gospodarstwa Krajowego powiadomił 76 związków komunalnych, które zaciągnęły pożyczki w dolarach, objęte rozporządzeniem Pr. RP., że kapitał dłużny został przewalutowany po kursie zł. 5.40 za 1 dolar (dotychczas obowiązywał parytet złoty 8.91).

Stanowi to poważną ulgę dla szczęśliwych dłużników.

Ich suma dłużna po racie płatnej dn. 1.X.1933 r. wynosiła dol. 4.750.250,74 równie poprzednio zł. 42.343.824,23, obecnie została przeliczona na zł. 25.651.407,99. Zadłużenie więc samorządu przez to jedno zarządzenie zmniejszyło się o zł. 16.692.416,24.

W związku z tem zmniejszył się ciężar obsługi tych pożyczek, zresztą już po raz drugi.

Zmniejszenie oprocentowania wszystkich obligacji w r. 1932 z 7 na 5½% spowodowało obniżenie annuitetu z zł. 3.590.559,20 na zł. 2.734.868,68, obecna waloryzacja obniża koszt obsługi jeszcze bardziej, sprowadzając go do zł. 1.656.752,40.

W stosunku procentowym przedstawia się to następująco:

Jeżeli annuitet przed 1932 r. przyjmiemy za 100	
to annuitet roku 1933 wynosił	79
„ „ „ 1934 będzie wynosił	44

Jest to obniżka o wiele wyższa niż spadek dochodów budżetowych zwyczajnych i ogólnej sumy budżetów zwyczajnych.

Największą pożyczkę dolarową posiadał, a więc i największą zniżkę otrzymał:

Pomorski Wojewódzki Związek Komunalny	\$.	802.510,—
potem m. Bydgoszcz z pożyczką	„	283.192,—
m. Kalisz	„	188.761,—
Związek Elektryfikacyjny Chełmno-Świecie-Toruń	„	141.596,—
m. Drohobycz z pożyczką	„	179.348,—
m. Równe i Będzin po	„	132.182,—
m. Grudziądz	„	103.842,—
m. Płock	„	103.744,—

dalej idą m. Borysław, Inowrocław, Jarosław, Kałusz, Kołomyja, Krynica Zdrój, Luck, Nowy Sącz, Ostrołęka, Siedlce, Suwałki, Środa, Tarnów, Tczew, Zawiercie, Złoczów oraz powiaty:

Biała Podlaska, Bielsk Podlaski, Biłgoraj, Brody, Chełm Lubelski, Dubno, Garwolin, Grodno, Horochów, Hrubieszów, Janów Lub., Kielce, Kobryń, Kosów Poleski,

Kostopol, Kowel, Krasnystaw, Krzemieniec, Lublin, Lubartów, Lwów, Luck, Maków, Nieśwież, Nowogródek, Nowy Sącz, Pińsk, Postawy, Puławy, Pułtusk, Radom, Radzymin, Rypin, Sarny, Siedlce, Sierpc, Slonim, Skałat, Stąpce, Szamotuły, Święciany, Tarnopol, Tczew, Tomaszów Lub., Węgrów, Włodawa, Włodzimierz Woł., Wolkowysk, Zbaraż, Zamość, Żółkiew.

PODATEK WIDOWISKOWY.

Związek Miast Polskich wniósł do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych w dniu 29.VIII b. r. następujące pismo L. 6195:

W myśl § 88 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dn. 23.11.1932 r. w brzmieniu nadanem § 1, p. 10 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dn. 18.5.1934 r. (Dz. U. Nr. 46, poz. 400) jeżeli w czasie jednego przedstawienia będą wyświetlane dwa filmy pełnoprogramowe o różnej skali podatkowej i wobec tego od każdego filmu należałoby się podatek według różnych stawek, podatek będzie wymierzany według średniej arytmetycznej obu stawek, przyczem ułamki procentów będą zaokrąglone wzwyż do jednostki.

Postanowienie powyższe nasuwa pewne wątpliwości, co należy rozumieć przez słowa „filmy pełnoprogramowe“.

Niejednokrotnie bowiem zarządy kinoteatrów celem uzyskania niższego wymiaru podatku widowiskowego, kompletują dwa filmy o różnej skali podatkowej, przyczem metraż jednego z tych filmów, dla którego stawka podatkowa jest niższa, nie przekracza długości 500 — 900 metrów. Film ten jednak nie mógłby być wyświetlany sam, gdyż nie wypełniłby jednego programu, którego czas trwania wynosiłby 30 — 40 minut.

Powstaje zatem kwestja, czy film taki należy uważać za pełnoprogramowy i czy w razie połączenia go z innym filmem należy wymierzać podatek widowiskowy wedle średniej arytmetycznej obu filmów, czy też film taki uważać należy jedynie jako film uzupełniający program, nie wpływający zatem na obniżenie stawki podatkowej.

Związek Miast Polskich ma zaszczyt prosić Ministerstwo Spraw Wewnętrznych o udzielenie w powyższej kwestji wyjaśnień.

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI ZWIĄZKU MIAST POLSKICH ZA ROK 1933/34.

W dniu 31.3.1933 r. należało do Związku 508 miast, w ciągu roku sprawozdawczego skreślono 1 miasto, przystąpiło 6 miast; w ten sposób liczba miast — członków Związku w dniu 31.3.1934 r. wynosiła 513. Liczba ludności miast związkowych wynosi około 8.320.000 mieszkańców, t. j. 95% ludności miejskiej w Polsce.

W związku z oczekiwaniami wyborami do władz miejskich nie było zwoływane Ogólne Zebranie, które miało dokonać wyboru nowych władz Związku na podstawie statutu uchwalonego przez Ogólne Zebranie w Krakowie w dn. 22.2.1931 r., a zatwierdzonego reskryptem P. Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 14.3.1932 r. Nr. A. A. 15.I. W tym względzie władze Związku oparły się na ankiecie Związku, przeprowadzonej w r. 1932, z której okazało się, że tylko 90 miast na ogólną liczbę 508 miast związkowych uważało za celowe zwołanie Zjazdu przed przeprowadzeniem wyborów.

Skład osobowy organów Związku uległ tylko nieznacznym zmianom.

Przy końcu roku sprawozdawczego skład osobowy władz Związku, wybranych na podstawie dawnego statutu, był następujący: a) Prezydjum Związku stanowili: 1) prezes Związku — inż. Z. Słomiński, 2) wiceprezes — Ratajski Cyryl, prezydent m. Poznania, 3) wiceprezes — Jaworowski Rajmund, b. radny m. st. Warszawy, 4) wiceprezes — Drojanowski Waclaw, prezydent m. Lwowa.

b) Do Komitetu Wykonawczego, poza wyżej wymienionymi, wchodził: 5) Barciszewski Leon — prezydent m. Bydgoszczy, 6) Ilski Konrad dr. — b. ławnik m. st. Warszawy, 7) Kościakowski Zyndram Marjan — tymczasowy prezydent m. st. Warszawy (od dn. 3.3.1934 r.), 8) Maleszewski Wiktor dr. — prezydent m. Wilna, 9) Pachrowski Stefan, b. prezydent m. Włocławka, 10) Rapalski Stanisław — b. wiceprezydent m. Łodzi, 11) Reiner Maksymilian — wiceburmistrz m. Otwocka, 12) Szkudlarz Stanisław — wiceprezydent m. Katowic, 13) Włodek Józef — prezydent m. Grudziądz, 14) Zawadzki Józef dr. — b. radny m. st. Warszawy, 15) Ziemięcki Bronisław — b. prezydent m. Łodzi.

Do Zarządu, poza wyżej wymienionymi, wchodził: 16) Beyer Kazimierz — radny m. Bydgoszczy, 17) Bień Aleksy, poseł — b. radny m. Sosnowca, 18) Borzęcki Marjan — b. wiceprezydent m. st. Warszawy, 19) Budzińska-Tylička Justyna Dr. — b. radna m. st. Warszawy, 20) Chlamtacz Marceli dr. prof. — radny m. st. Lwowa, 21) Chowaniec Waclaw, poseł — prezydent m. Stanisławowa, 22) Czyż Witold — wiceprezydent m. Wilna, 23) Dalbor Władysław dr. — ławnik m. Poznania, 24) Dodacki Jerzy — burmistrz m. Łęczycy, 25) Dubiel Paweł — burmistrz m. Królewskiej Huty, 26) Erlich Hersz — b. radny m. st. Warszawy, 27) Gardecki Zygmunt — b. radny m. st. Warszawy, 28) Gross Adolf dr. — b. radny m. Krakowa, 29) Groszkowski Wiktor — b. radny m. Łodzi, 30) Joel Eljasz — b. ławnik m. Łodzi, 31) Kamski Stanisław — burmistrz m. Pucka, 32) Kaplicki Mieczysław dr. — prezydent król. st. m. Krakowa, 33) Kocur Adam dr. — prezydent m. Katowic, 34) Koerner Mojżesz inż. — b. ławnik m. st. Warszawy, 35) Krogulski Roman dr. — prezydent m. Rzeszowa, 36) Łaskiewicz Kazimierz — radny m. Grodna, 37) Michael Artur inż. — b. prezydent m. Będzina, 38) Musielak Stanisław — b. burmistrz m. Ostrowa Wlkp., 39) Polski Jan — burmistrz m. Środy, 40) Szczypiorski Adam dr. — b. ławnik m. st. Warszawy, 41) Szczyrek Jan — radny m. st. Lwowa, 42) Szpotański Tadeusz — wiceprezydent m. st. Warszawy, 43) Szydelski Stefan ks. dr. prof., poseł — radny m. st. Lwowa, 44) Ślaski Władysław — radny m. Siedlec, 45) Świercz Jan — prezydent m. Zgierza, 46) Uziembło Władysław — b. wiceprezydent m. Radomia, 47) Wojewódzki Waclaw inż. — tymczasowy prezydent m. Łodzi.

Trzy wakujące mandaty pozostały nieobsadzone.

Do Komisji Rewizyjnej wchodził pp.: Lew Izaak — b. radny m. st. Warszawy, Zadora-Szwejczer Józef — b. radny m. st. Warszawy i Śniady Ludwik — b. radny m. Poznania.

Do Komisji Budżetowej wchodził pp.: Ilski Konrad, Uziembło Władysław, Polski Jan.

Przedstawicielami Związku w państwowych radach opiniodawczych i komisjach byli:

1) w Państwowej Radzie Rozbudowy Miast, — pp. Barciszewski Leon, Chowaniec Waclaw, Dodacki Jerzy, Hausner Artur — radny m. st. Lwowa, Michael Artur, Szczypiorski Adam i Włodek Józef;

2) w Państwowej Naczelnej Radzie Zdrowia — pp.: Zawadzki Józef, jako zastępca: Budzińska-Tylička Justyna, Wroczyński Czesław i Łazarowicz Klemens;

3) w Państwowej Radzie Spożywców — p. Uziembło Władysław;

4) w Zarządzie Głównym Funduszu Bezrobocia — p. Zawadzki Józef, jako zastępca: pp. Gardecki Zygmunt, Szpotański Tadeusz, Porowski Marceli;

5) w Komisji Rewizyjnej Funduszu Bezrobocia — p. Chowaniec Waclaw;

6) w Państwowej Radzie Elektrycznej — pp.: Słomiński Zygmunt, Holcgreber Jan — b. radny m. Łodzi;

7) w Państwowej Radzie Opieki Społecznej — przedstawiciele miast Grudziądz, Włocławka i Tarnopola;

8) w Państwowej Radzie Komunikacyjnej — pp. Słomiński Zygmunt, Barciszewski Leon, jako zastępcy — Porowski Marceli, Pastuszyński Stanisław;

9) w Państwowej Radzie Naczelnej Wychowania Fizycznego i Przynależności Wojskowego — p. Borzęcki Marjan;

10) w Radzie do Spraw Kolonij Letnich — ś. p. Kopciński Stefan dr. — jako zastępca dr. Kl. Łazarowicz;

11) w Radzie do Spraw Pomocy Młodzieży Akademickiej — p. Borzęcki Marjan;

12) w Komisji Komunalnego Funduszu Pożyczkowo-Zapomogowego — pp. Porowski Marceli, Pawlak Zygmunt;

13) w Naczelnym Komitecie Funduszu Pracy — p. Porowski Marceli, który następnie wybrany został do Komisji Rewizyjnej;

14) w Komisji Opiniodawczej do Rozdziału Dotacyj Związkom Komunalnym z Państwowego Funduszu Drogowego — pp. Porowski Marceli, jako zastępca Pastuszyński Stanisław;

15) w Komisji Przewozów Samochodowych — pp. Porowski Marceli, jako zastępca Pastuszyński Stanisław;

16) w Radzie Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych — pp. Chowaniec Waclaw, Dodacki Jerzy, Krogulski Roman, Łaskiewicz Kazimierz i Ziemięcki Bronisław;

17) w Komisji Specjalnego Rachunku Terenowego przy Banku Gospodarstwa Krajowego — p. Porowski Marceli;

18) w Stałym Komitecie do spraw mieszkaniowo-budowlanych przy Banku Gospodarstwa Krajowego — p. Porowski Marceli.

19) w Komisji Pomiarów i Planów Zabudowania pp.: Porowski Marceli, inż. Paprocki Adam, inż. Nowicki Waclaw.

Zaznaczyć należy, że znaczna część z wymienionych rad i komisji wogóle nie była zwoływana.

Z przedstawionej Ministerstwu Spraw Wewnętrznych w dn. 12.X.1932 r. listy kandydatów do Państwowej Rady Samorządowej nie zostali dotychczas wyznaczeni członkowie Rady i ich zastępcy, wspomniana Rada nie ukonstytuowała się nawet i nie była wogóle zwoływana.

Przedstawiciele Związku wchodził również do instytucji społecznych i gospodarczych, a mianowicie zasiadali:

1) w Polskim Komitecie do Spraw Ratownictwa i Pierwszej Pomocy Lekarskiej w Nagłych Wypadkach — pp. Słomiński Zygmunt, Budzińska-Tylička Justyna, Joel Eljasz i Zawadzki Józef;

2) w Polskim Komitecie Opieki nad Dzieckiem — pp. Budzińska-Tylička Justyna, jako zastępca Łazarowicz Klemens;

3) w Radzie Naczelnej Głównego Związku Straży Pożarnych — Słomiński Zygmunt;

4) w Radzie Instytutu Wodociągowo-Kanalizacyjnego — pp. Koerner Mojżesz i Porowski Marceli;

5) w Zarządzie Związku Związków Komunalnych Kas Oszczędności — pp. Kubala Wawrzyniec i jako zastępca Zbrożyna Stefan;

6) w subsydjowanym przez Związek Miast Komitecie Plantacyjnym Miast R. P. — pp. Iłski Konrad, Łazarowicz Klemens.

Wreszcie w porozumieniu z odpowiednimi fachowymi organizacjami Związek Miast utworzył następujące stałe wewnętrzne komisje dla określonych ściśle celów:

a) Komisję Bekonową, której członkami byli pp. Barciszewski Leon, Zbrożyna Stefan i dr. Łazarowicz Klemens;

b) Komisję Urbanistyczną, do której z ramienia Związku wchodził pp. inż. Rabczewski Włodzimierz, inż. Drzewiecki Piotr, dyr. Porowski Marceli;

c) Komisję Techniczno-Ekonomiczną, do której wchodził pp. inż. Słomiński Zygmunt, inż. Koerner Mojżesz, inż. Rabczewski Włodzimierz, dyr. Porowski Marceli.

Wspólnie zaś ze Związkiem Powiatów powołana została Samorządowa Komisja Zdrowia Publicznego, do której z ramienia Związku Miast wchodził pp.: Zawadzki Józef, Budzińska-Tylicka Justyna, Polski Jan i Łazarowicz Klemens.

Do Komisji Porozumiewawczej Centralnych Zrzeszeń Samorządowych (Związku Miast Polskich, Związku Powiatów R. P. i Związku gmin wiejskich) wchodził z ramienia Związku Miast pp. Słomiński Zygmunt i Porowski Marceli.

Związek Miast Polskich należał w dalszym ciągu do Międzynarodowego Związku Miast, przyczem do Rady Naczelnej tego Związku wchodził pp. Ratajski Cyryl, dr. Iłski Konrad, Szpotański Tadeusz oraz jako zastępcy Włodek Józef, Zawadzki Józef dr. i Szwajcer-Zadora Jan.

W Zarządzie Międzynarodowego Związku Miast zasiadali pp. J. Zawadzki i J. Włodek.

Dyrektorem Związku w okresie sprawozdawczym był p. Marceli Porowski.

W biurze Związku, poza Dyrektorem, zatrudnionych było 14 urzędników stałych, a mianowicie: 3 kierowników działów, 1 referent prawny, 1 referent techniczno-ekonomiczny, 3 lustratorów (z których dwóch zaangażowanych zostało dopiero w drugiej połowie roku sprawozdawczego), 1 administrator „Samorządu Miejskiego“ i referent prasowy, 1 referentka do spraw Międzynarodowego Związku Miast, jednocześnie prowadząca kasę, dziennik, archiwum i bibliotekę Związku, 1 buchalter, 1 maszynistka, 2 urzędniczki, prowadzące kartotekę miast i prace statystyczne oraz zastępczo pełniące funkcje maszynistek, — wreszcie woźny i goniec.

W r. 1933/34 Zarząd Związku odbył trzy posiedzenia: w dn. 4.4.1933 r. i 13.6.1933 r. miały charakter sprawozdawczy, trzecie w dn. 21.3.1934 r. poświęcone było sprawom wewnętrznym (uchwalenie budżetu) oraz sprawie zakładania, prowadzenia i likwidacji przedsiębiorstw miejskich.

W tym samym czasie Komitet Wykonawczy odbył trzy posiedzenia: 1) w dn. 4.10.1933 r. miało charakter sprawozdawczy, 2) w dn. 3.11.1933 r. poświęcone rozpatrywaniu projektu drugiego rozporządzenia wykonawczego do nowej ustawy samorządowej 3) w dn. 13.12.1933 r., poświęcone przeważnie omawianiu zasad projektowanego skumulowania podatków samorządowych.

Komisja Budżetowa odbyła jedno posiedzenie w dn. 20.3.1934 r. w celu rozpatrzenia preliminarza budżetowego Związku oraz „Samorządu Miejskiego“ na r. 1934/35.

Poza tem przedstawiciele Związku brali udział na Zebraniach Kół Miast: 1) na

Zjeździe Koła Miast Wielkopolski w Bydgoszczy w dn. 28.6.1933 r.; 2) na Zjeździe Związku Miast Małopolski we Lwowie w dn. 18.6.1933 r.

W okresie sprawozdawczym Związek Miast w dalszym ciągu utrzymywał ścisły kontakt z centralnymi zrzeszeniami samorządowymi.

W wyniku obrad na posiedzeniach komisji porozumiewawczej wystąpiono wspólnie do Rządu z następującymi postulatami:

1) o wycofanie projektu reformy finansów samorządu terytorjalnego, przewidującej kumulację podatków samorządowych (p. „Samorząd Miejski“ Nr. 1, z 1934 r. str. 29);

2) o podniesienie wysokości udziału samorządu terytorjalnego we wpływach z państwowego podatku dochodowego w związku z wyłączeniem funkcjonariuszów państwowych od tego podatku (p. „Samorząd Miejski“ Nr. 3, z 1934 r. str. 146);

3) o wyłączenie pracowników samorządowych od niektórych rodzajów ubezpieczeń społecznych (p. „Samorząd Miejski“ Nr. 5, z 1934 r. str. 271).

Przechodząc do działalności Związku w okresie sprawozdawczym należy odróżnić działalność Związku Miast, jako reprezentanta ogółu miast, mającą na celu, zgodnie ze statutem, dążenie do gospodarczego i kulturalnego rozwoju samorządu miejskiego w Polsce, od działalności, mającej na celu udzielenie pomocy poszczególnym miastom.

Jeśli chodzi o pierwszą stronę tej działalności, to przede wszystkim należy wymienić prace Związku wobec zamierzeń ustawodawczych.

Jeszcze przed zwołaniem Sejmu i Senatu wydano na podstawie pełnomocnictw szereg rozporządzeń z mocą ustawy, lecz w tych sprawach Związek Miast nie miał możliwości wypowiedzenia się.

Natomiast w czasie ostatniej sesji budżetowej Związek Miast występował w sprawie szeregu projektów ustaw, wnoszonych do Sejmu. Postulaty i konkretne poprawki Związku Miast przeważnie drukowane były w „Samorządzie Miejskim“ w dziale „Zamierzenia ustawodawcze“.

Szczególnie dużo pracy Związek Miast poświęcił projektowi rozporządzenia wykonawczego do ustawy o częściowej zmianie ustroju samorządu terytorjalnego.

W sprawie przejścia przez władze skarbowe wymiaru i poboru podatków państwowych od nieruchomości, lokali i placów budowlanych, Związek Miast występował ponownie w kierunku odroczenia wejścia w życie w poszczególnych wypadkach i o złączenie pewnych postanowień ustawy.

Z pośród innych wystąpień Związku w sprawach, dotyczących ogółu miast, należy wymienić pisma Związku:

a) z dn. 7.4.1933 r. L. dz. 4475 (p. „Sam. M. Nr. 9 str. 542) w sprawie projektowanej zmiany podstawy rozdziału podatku krajowego w województwie pomorskim; akcja Związku Miast nie odniosła skutku, przeprowadzenie tej zmiany wywołuje ciągłe protesty ze strony miast zainteresowanych;

b) z dn. 1.5.1933 r. L. dz. 4574/12 (p. „Samorząd Miejski“ Nr. 10 str. 605) w sprawie odroczenia terminu przejścia przez władze skarbowe wymiaru i poboru podatków w miastach większych; postulat ten został w rozporządzeniu wykonawczym uwzględniony;

c) z dn. 6.5.1933 r. L. dz. 4596/2 (p. „Sam. M.“ Nr. 10 str. 606) w sprawie poddania niektórych miast w województwach zachodnich nadzorowi wojewody, zgodnie z art. 96 u. s.;

d) z dn. 9.8.1933 r. L. dz. 5018 (p. „Sam. M.“ Nr. 16/17, str. 931) w sprawie regulaminu wyborczego;

e) z dn. 20.9.1933 r. L. dz. 5138 (p. „Sam. M.“ Nr. 19 str. 1047) w sprawie uregulowania obrotu zwierzętami gospodarskimi i mięsem;

f) z dn. 20.10.1933 r. L. dz. 5219 (p. „Sam. M.“ Nr. 21 str. 1131) w sprawie ordynacji podatkowej;

g) z dn. 17.11.1933 r. i 10.3.1934 r. L. dz. 5270 (p. „Sam. M.“ Nr. 23, str. 1262 i Nr. 6 z 1934 r. str. 331) w sprawie nowelizacji przepisów o podatku widowiskowym i ludunkowym;

h) z dn. 21.2.1934 r. L. dz. 5623 (p. „Sam. M.“ Nr. 5 str. 273) w sprawie ustawy przeciwpożarowej; w tej sprawie Związek Miast wezwany był przez przewodniczącego Komisji Administracyjnej Sejmu do wypowiedzenia swej opinii.

Pozatem Związek opracował szczegółowe tezy do projektowanego rozporządzenia o zakładaniu, prowadzeniu i likwidacji przedsiębiorstw miejskich.

Niezależnie od tych wystąpień Związek Miast interwenjował w sprawie wykonania postanowień ustawowych w szczególności w dziedzinie finansów miejskich, m. in.:

a) w dn. 7.8.1933 r. L. 5010 w sprawie ułatwienia przez organa kolejowe poboru miejskiego podatku ludunkowego, co zostało uwzględnione (p. „Sam. M.“ Nr. 16/17 str. 930 i Nr. 18 str. 993);

b) w sprawie rozdziału ryczałtu zapalczanego;

c) w sprawie zajmowania wpływów miejskich w kasach skarbowych (pismo z dn. 26.10.1933 r. L. dz. 2958/2 — p. „Sam. M.“ Nr. 21 str. 1132);

d) w sprawie rozdziału dodatku komunalnego do scalonego podatku przemysłowego (p. „Sam. M.“ Nr. 22, str. 1200);

e) w sprawie dodatków mieszkaniowych (pismo z dn. 24.1.1934 r. L. dz. 5311/16 — „Sam. M.“ Nr. 3, str. 143);

f) w sprawie udziału samorządu terytorjalnego w 10% dodatku do państwowego podatku dochodowego (pismo z dn. 19.1.1934 r. L. dz. 3733/8 — p. „Sam. M.“ Nr. 3, str. 145);

g) w sprawie umarzania kosztów leczenia ubogich pokrytych zaliczkowo (pismo z 20.1.1934 r. L. dz. 5409/2 — p. „Sam. M. Nr. 3, str. 195).

Wreszcie Związek Miast przedstawił swoje stanowisko:

a) z dn. 2.6.1933 r. L. dz. 4779/2 (p. „Sam. M.“ Nr. 12, str. 737) w sprawie nakładania kar pieniężnych na przełożonego gminy z art. 103 ustawy o podatku przemysłowym, uznając tego rodzaju kary za niesłuszne i pozbawione podstawy prawnej;

b) z dn. 15.7.1933 r. L. dz. 4909/7 w sprawie stanu prawnego niektórych miast na obszarze województw południowych, objętych ustawą z 1896 r. (p. „Samorząd Miejski“ Nr. 18, str. 993);

c) z dn. 10.11.1933 r. w sprawie wykonania postanowień o sposobie regulowania zaległych kosztów leczenia i opieki społecznej, stwierdzając, że wydawanie decyzji w sprawach, w których zainteresowany jest powiatowy związek samorządowy, powinno należeć do właściwego wojewody (p. „Samorząd Miejski“ Nr. 22, str. 1201).

W zakresie gospodarczej polityki komunalnej działalność Związku była w okresie sprawozdawczym ożywiona.

Poza wystąpieniem do miarodajnych czynników w tej dziedzinie należy podkreślić, że w związku z akcją Funduszu Pracy, zmierzającą do stworzenia podstawowych warunków dla przyszłych prac inwestycyjnych w miastach, została przez Związek Miast podjęta praca nad zagadnieniem organizacji sporządzania planów pomiarowych

i planów zabudowania w miastach. W tym celu Związek Miast wystąpił z wnioskiem do Funduszu Pracy o wydzielenie pewnych kwot i przeznaczenie ich wyłącznie na cele sporządzania planów pomiarowych i planów zabudowania względnie planów regionalnych.

Na podstawie materiałów, posiadanych przez Związek Miast oraz materiałów użyczonych przez Dep. Bud. Min. Spraw Wewn., Komisja Urbanistyczna Związku Miast opracowała program prac w tej dziedzinie i ustaliła wytyczne dla ich przeprowadzenia.

Dla ustalenia wysokości potrzebnej na ten cel kwoty na rok najbliższy oraz w celu zebrania informacji o stanie prac pomiarowych i stopniu przygotowania miast do podjęcia prac nad przygotowaniem planów zabudowania już na rok najbliższy, zwołana została konferencja zainteresowanych miast.

W wyniku tych starań Związku Miast, Fundusz Pracy przeznaczył na rok 1934/35 kwotę 1 miliona zł. na sporządzenie planów pomiarowych i planów zabudowania miast oraz planów regionalnych. Administracja tą kwotą przekazana została Polskiemu Bankowi Komunalnemu, a do dysponowania nią powołano komisję, w skład której wchodzi: przedstawiciel Funduszu Pracy, 2 przedstawiciele Min. Spraw Wewn., 3 przedstawiciele Związku Miast. Komisja ta już przeprowadziła podział przyznanej kwoty między poszczególne miasta i biura planów regionalnych.

Związek Miast Polskich interwenjował również w sprawie odpowiedzialności miast za pożyczki budowlane, udzielane osobom prywatnym z funduszu rozbudowy miast.

W tym czasie odbyły się również 3 konferencje sekcji miast bekonowych, na których omawiane były sprawy dotyczące zmniejszenia eksportu bekonów do Anglii i wynikających stąd konsekwencji dla miast oraz zastanawiano się nad ustaleniem wytycznych dla polityki miast na przyszłość w tych sprawach.

Odbyła się również konferencja przedstawicieli kilku różnej wielkości miast w sprawie rozp. Prezydenta Rzplitej o obrocie zwierzętami gospodarskimi i drobiem w celu ustalenia wytycznych dla wniosków i opinii Związku Miast w sprawach, które mają być uregulowane na podstawie tego rozporządzenia w drodze rozporządzeń poszczególnych Ministrów.

Odnosnie do spraw, dotyczących polityki kredytowej Państwa i Banku Gospodarstwa Krajowego wobec samorządu, a miast w szczególności, Związek Miast odbył szereg konferencji z władzami państwowymi i Bankiem Gospodarstwa Krajowego, poruszając m. in. sprawę sposobu spłaty przez miasta pożyczek dolarowych i konwersji krótkoterminowych pożyczek.

Na tych konferencjach stale była poruszana sprawa umorzenia pożyczek, zaciągniętych przez miasta na walkę z bezrobociem, zaległych kosztów kuracyjnych, rozłożenia spłat należności skarbowych i Banku Gospodarstwa Krajowego na dogodne raty, ograniczenia wysokości zajmowanych kwot w kasach skarbowych na spłaty należności skarbowych i Banku Gospodarstwa Krajowego i t. p.

Związek Miast brał również udział w pracach Komisji Ministerjalnej Ministerstwa Spraw Wewnętrznych nad opracowaniem projektu rozporządzenia o usuwaniu ścieków i nieczystości w miastach i osiedlach oraz w charakterze członka w pracach Polskiego Komitetu Techniki Sanitarnej i Higieny Miast.

Na początku roku 1934, po rozwiązaniu kartelu cementowego, zostało zawarte przez Związek Miast z Towarzystwami Portland Cementu „Wysoka“ i „Wołyń“ porozumienie na dostawę cementu dla miast na okres 2-letni na warunkach umożliwiają-

cych zakup tego artykułu przez miasta po cenach konkurencyjnych przy zagwarantowaniu ceny maksymalnej stałej i kredytowych warunków dostawy. Z porozumienia tego do chwili obecnej skorzystało już kilkadziesiąt miast większych i mniejszych.

Związek w roku sprawozdawczym opracował szereg wzorowych statutów i regulaminów. W szczególności opracowano i opublikowano w „Samorządzie Miejskim“ wzorowy statut służbowy pracowników miejskich, poprzedzony badaniami nad organizacją pracy w urzędach miejskich oraz rozpoczęto prace nad regulaminami organów ustrojowych miast.

Licząc się z koniecznością doksztalcenia pracowników miejskich i doceniając wysiłki w tej dziedzinie, dokonywane przez Studium Administracji Komunalnej, Związek również i w okresie sprawozdawczym udzielił temuż Studium subwencji w wysokości 1000 złotych.

Wreszcie, jeśli chodzi o działalność wydawniczą, to przy nakładzie dużej pracy i kosztów wydane zostały 4 książki p. n. „Ustrój samorządu miejskiego“ w poszczególnych dzielnicach, które zawierają teksty obowiązujących przepisów nowej ustawy z obszernymi komentarzami.

Pozatem wydane zostały w związku z wejściem w życie nowych przepisów kasowo - rachunkowych 2 instrukcje szczegółowe kasowo - rachunkowe dla miast wydzielonych i niewydziałonych, oraz dodatek I do wydanej w 1932 r. książki „Obowiązkowe zadania i czynności gmin“.

W okresie sprawozdawczym biuro rozpięło i częściowo opracowało szereg ankiet, a m. in.

a) z dn. 1.7.1933 r. w sprawie stanu komunikacji miejskiej (p. „Sam. M.“ Nr. 13, str. 789);

b) z dn. 14.7.1933 r. w sprawie wyłączenia pracowników miejskich od przymusu należenia do ubezpieczalni społecznych (p. „Sam. M.“ Nr. 14/15, str. 868);

c) z dn. 15.7.1933 r., w sprawie targów zwierzęcych (p. „Sam. M.“ Nr. 14, str. 881);

d) z dn. 15.8.1933 r. w sprawie pomiarów i planów regulacyjnych (p. „Sam. M.“ Nr. 16/17, str. 929);

e) z dn. 22.8.1933 r. w sprawie ukończenia rozpoczętych prac pomiarowych (p. „Sam. M.“ Nr. 16/17, str. 933);

f) z dn. 29.8.1933 r. w sprawie ukończenia planów regulacyjnych (p. „Sam. M.“ Nr. 16/17, str. 932);

g) z dn. 15.11.1933 r. w sprawie rozrachunku Skarbu Państwa ze związkami komunalnymi (p. „Sam. M.“ Nr. 22, str. 199).

Prace nad uzupełnieniem kartoteki trwają nadal; opracowano dotychczas 219 miast. W kartotece uwzględnia się dane, dotyczące finansów miasta, jego majątku, przedsiębiorstw, długów, budżetu oraz dane, mające charakter informacyjny co do charakteru miasta, liczby mieszkańców, składu osobowego organów miejskich i t. p. Szczególnie pomocną jest kartoteka przy przygotowywaniu materiału na podania miast o pożyczki lub zapomogi z Komunalnego Funduszu Pożyczkowo-Zapomogowego.

Przechodząc do działalności, mającej na celu udzielanie pomocy poszczególnym miastom, należy przede wszystkim zaznaczyć, że biuro Związku udzielało miastom porad i pomocy w najszerszym zakresie.

Działalność biura była szczególnie ożywiona w sprawach techniczno - ekonomicznych, w związku z czym w biurze urzędował referent działu, nie 3 dni w tygodniu, jak dawniej, lecz cały tydzień.

Biuro Związku, na zasadzie porozumienia z Funduszem Pracy, prowadziło dalej prace, związane z rozpatrywaniem i opinjowaniem podań miast o pożyczki, wzgl. dotacje z Funduszu Pracy na roboty publiczne. Sprawy te z zasady rozważane były na posiedzeniach Komisji Techniczno - Ekonomicznej, w których brali udział, poza przedstawicielami Związku, odnośnych władz i instytucyj, rzeczoznawcy techniczni oraz delegaci miast.

Na posiedzeniach Komisji Techniczno - Ekonomicznej rozpatrzono około 70 podań miast, z nich niektóre bardzo obszerne, bo zawierające całość planu inwestycyjnego miasta na najbliższe lata. Opinie Komisji, ujęte w formę protokołów, rozsyłane były zainteresowanym instytucjom i Funduszowi Pracy. Czynności te, których czas trwania musiał być uzależniony od programu prac Funduszu Pracy, pochłaniały niemal całkowicie siły rozporządzalne Komisji w okresie od sierpnia do listopada włącznie w roku sprawozdawczym.

Ta strona działalności Związku spotkała się ze specjalnem uznaniem Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, które pismem z dn. 24.10.1933 r. Nr. S. G. 60/53 zaleciło miastom korzystanie z jego usług.

Niezależnie od porad w zakresie współpracy z Funduszem Pracy, biuro Związku zajmowało się sprawami techniczno - ekonomicznymi, związanymi z zakładaniem i prowadzeniem przedsiębiorstw miejskich. Najwięcej zapytań i zgłoszeń o porady tyczyło się wodociągów, kanalizacji i elektrowni.

Związek niejednokrotnie wydawał orzeczenia w sprawie stosunku miast do dostawców energii elektrycznej oraz interwenjował u władz w sprawach budowy elektrowni komunalnych. W licznych wypadkach Związek korzystał z usług zarejestrowanych w Związku rzeczoznawców, wysyłając ich na teren w razie potrzeby.

W celu zebrania odpowiedniego materiału referent techniczny Związku jeździł do miast Równego, Siedlec, Baranowicz, Lidy, Grójca, Radzymina i Włodawy.

Komisja Urbanistyczna w tym czasie opracowała opinie o sporządzonych projektach planów zabudowania dla miasta Otwocka i Skierniewic, w opracowaniu jest opinia o projekcie planów zabudowania Ciechocinka. Przewidywane są zgłoszenia o zaopiniowanie projektu planu zabudowania m. Częstochowy i Ostrowca Kieleckiego.

W 2-ch wypadkach miasta korzystały z usług rzeczoznawców Komisji w sprawach sporządzenia planów zabudowania oraz w 2-ch wypadkach udzielono zarządom miejskim wskazówek w sprawach, dotyczących angażowania kierowników do prac nad sporządzeniem planów zabudowania.

Odbyły się również na żądanie jednego z miast 2 konferencje z udziałem rzeczoznawców dla zaopiniowania umowy z firmą bekonową na ubój w rzeźni miejskiej.

Dużo pracy włożyło biuro Związku w przygotowywanie na posiedzenia Komisji Komunalnego Funduszu Pożyczkowo-Zapomogowego materiałów i wniosków w sprawach, dotyczących pożyczek i zapomóg dla poszczególnych miast.

Przedstawiciele Związku w Komisji Pomiarów i Planów Zabudowy mieli powierzone sobie referowanie na posiedzeniach komisji podań miast o pożyczki na pomiary.

Wreszcie szczególnie liczne zapytania otrzymuje Związek Miast w sprawach prawnych z zakresu ustroju, obowiązkowych zadań gmin, danin publicznych i w sprawach pracowniczych. Pewna część tych porad opublikowana jest w „Samorządzie Miejskim“, mianowicie w okresie sprawozdawczym opublikowano 96 porad, co stanowi nieznaczny tylko odsetek wyjaśnień, udzielonych miastom bezpośrednio.

W okresie sprawozdawczym adwokaci z ramienia Związku Miast opracowywali

skargi do Najwyższego Trybunału Administracyjnego i zastępowali miasta na rozprawach w 14 wypadkach.

Rok sprawozdawczy zaznaczył się poważnym rozszerzeniem terenu działalności lustracyjnej Związku Miast, wskutek bowiem likwidacji Biura Samorządowego w Poznaniu Związek przejął na siebie przeprowadzanie lustracji na żądanie zarządów miejskich we wszystkich miastach na terenie województw poznańskiego i pomorskiego. Sprawa ta została unormowana w formie pisemnego porozumienia Związku z Kołami Miast Wielkopolski i Pomorza w dn. 19 października 1933 r. Od tego czasu działalność lustracyjna Związku obejmuje już miasta na całym terenie Rzeczypospolitej z wyjątkiem województwa śląskiego. Należy jednak zaznaczyć, że miasta śląskie zwracają się dość często do Związku o porady w zakresie prawnym i gospodarczym.

Lustracje te prowadzi biuro Związku zarówno na żądanie władz nadzorczych, jak i władz miejskich przy sposobności uzyskiwania pożyczki z Funduszu Pracy oraz Komunalnego Funduszu Pożyczkowo - Zapomogowego.

Inspektorzy Związku Miast wyjeżdżali do 27 miast, a mianowicie: Błaszki, Błonie, Borysław, Brześć Kujawski, Bydgoszcz, Dawidgródek, Gostynin, Kalisz, Kałuszyn, Kazimierz Dolny, Kielce, Krasnystaw, Kutno, Łęczyca, Miejska Górka, Opoczno, Ostrów Maz., Oszmiana, Radzyń, Rypin, Smorgonie, Stolin, Tarnów, Tomaszów Mazow., Toruń, Włocławek i Zamość. Według przedmiotu lustracji wymienione miasta dadzą się podzielić na następujące grupy:

1) Zbadanie gospodarki i stanu finansowego — Błaszki, Dawidgródek, Gostynin, Kałuszyn, Krasnystaw, Kazimierz Dolny, Oszmiana, Radzyń, Stolin, Smorgonie, Tomaszów Maz., Tarnów, Włocławek, Zamość.

2) Zbadanie wyłącznie stanu finansowego — Kalisz, Łęczyca.

3) Zbadanie gospodarki finansowej — Kielce.

4) Uporządkowanie rachunkowości i zbadanie gospodarki miejskiej — Brześć Kujawski.

5) Zbadanie rocznego sprawozdania rachunkowego — Bydgoszcz, Miejska Górka, Opoczno, Toruń.

6) Zbadanie rachunkowości — Borysław, Kutno.

7) Uporządkowanie rachunkowości elektrowni miejskiej — Rypin.

8) Zbadanie organizacji biur — Ostrów Mazow.

9) Zbadanie niektórych dowodów rachunkowych — Błonie.

W wyniku lustracji opracowano plany całkowitej sanacji finansów w następujących miastach — Dawidgródek, Kazimierz Dolny, Radzyń.

Inspektorzy Związku pracowali w terenie ogółem 507 dni.

Związek w dalszym ciągu wydawał własny organ „Samorząd Miejski“, wychodzący 2 razy na miesiąc. Poza artykułami wstępnymi w piśmie tem prowadzone były następujące stałe działy:

1) z zagadnień ustrojowych, gdzie omawiane są kwestje związane z interpretacją postanowień nowej ustawy samorządowej; 2) ze Związku Miast, gdzie publikowane były memorjały i inne wystąpienia Związku do władz oraz odpowiedzi tych władz, sprawozdania z posiedzeń organów Związku oraz ze zjazdów, poświęconych lub związanych ze sprawami samorządowymi, komunikaty i okólniki do miast i t. p.; 3) przegląd ustaw, rozporządzeń, okólników i wyjaśnień władz oraz zamierzeń ustawodawczych, bezpośrednio lub pośrednio dotyczących samorządu terytorjalnego; 4) orzecznictwo Najwyższego Trybunału Administracyjnego, Sądu Najwyższego i Trybunału Kompetencyjnego; 5) kronika krajowa (wiadomości ogólne o charakterze informacyjnym z życia miast

i t. p.) i zagraniczna; 6) poradnik prawny, gdzie zamieszczane są wyjaśnienia prawne, dotyczące samorządu; 7) bibliografia. Jako dodatek do „Samorządu Miejskiego“ ukazuje się w pewnych odstępach czasu „Biuletyn Urbanistyczny“, „Biuletyn Wodociągowo - Kanalizacyjny“ oraz „Zdrowotność Publiczna“.

Biblioteka liczy zgórą 3.000 tomów. W okresie sprawozdawczym ze względu na brak odpowiednich funduszy nabyto bardzo nieznaczną ilość książek; odnośny kredyt prawie całkowicie został zużytkowany na prenumeratę czasopism. Pewną liczbę książek otrzymano w drodze wymiany.

Przegląd ustaw, rozporządzeń i zamierzeń ustawodawczych — zarządzeń, okólników i wyjaśnień władz.

USTAWA O OBRONIE PRZECIWLOTNICZEJ I PRZECIWGAZOWEJ.

W Nr. 80 Dz. U. pod poz. 742 ogłoszono ustawę z dnia 15 marca 1934 r. o obronie przeciwlotniczej i przeciwigazowej. Ustawa ta jest bardzo lakoniczną i pozostawia uregulowanie całokształtu zagadnienia rozporządzeniom Rady Ministrów, ewent. zainteresowanych ministrów. Ustawa nakłada na związki samorządowe obowiązki ponoszenia kosztów całej akcji „w zakresie poczynań, mających doniosłość dla całokształtu obrony na ich terytorjum“, w zakresie bardzo szerokim, a określonym w sposób ogólny w art. 5 powyższej ustawy.

ZMIANA PRZEPISÓW O ORGANIZACJI I ZAKRESIE DZIAŁANIA WŁADZ ADMINISTRACJI OGÓLNEJ.

W Nr. 80 Dz. U. pod poz. 743 ogłoszono rozporządzenie Prezydenta Rzplitej z dnia 12 czerwca 1934 r. w sprawie zmiany przepisów o organizacji i zakresie działania władz administracji ogólnej. Ze zmian interesujących związki samorządowe należy wymienić nowelizację art. 57 rozporz. Prez. Rzplitej z dn. 19.I.1928 r. (Dz. U. Nr. 11, poz. 86), które dopuszcza wydawanie przez wojewodę decyzji w zastępstwie wydziału wojewódzkiego również i wtedy, gdy „zachodzi konieczność terminowego rozpatrzenia sprawy, a posiedzenie wydziału wojewódzkiego nie może być zwołane ze względów technicznych w terminie“. W tym wypadku jednak wojewoda obowiązany jest decyzję swą podać do wiadomości wydziału wojewódzkiego na najbliższym posiedzeniu.

OPŁATY ZA ANALIZY, WYKONANE W PAŃSTWOWYM ZAKŁADZIE HIGJENY.

Rozporządzeniem Ministra Opieki Społecznej z dnia 1 sierpnia 1934 r. (D. U. Nr. 74, poz. 702) ustalono wysokość opłat za analizy wykonane w Państwowym Zakładzie Higjenu.

REGULAMIN WYBORCZY DO RAD POWIATOWYCH.

Dnia 22 sierpnia 1934 r. wszedł w życie jednolity dla całego obszaru Państwa regulamin wyborczy do rad powiatowych, wydany jako rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 8 sierpnia 1934 r. (Dz. U. Nr. 74, poz. 703). Rozporządzenie zawiera: Postanowienia ogólne. Wybory dwóch radnych. Wybory trzech i więcej radnych. Wybory uzupełniające. Ogłoszenie wyników wyborów i protokół wyborczy. Protesty wyborcze i unieważnienie wyborów z urzędu. Postanowienia końcowe. Rady miejskie wybierają od 2 do 5-ciu radnych powiatowych.

WYCOFANIE NIEKTÓRYCH ZNACZKÓW STEMPOWYCH.

Rozporządzeniem Ministra Skarbu z dnia 16 sierpnia 1934 r. (Dz. U. Nr. 75, poz. 709) wycofano z dniem 30 września 1934 r. znaczki stemplowe wartości 40 zł. wg. wzoru z r. 1924, oraz znaczki wartości zł. 50, gr. 40 i gr. 30. w/g wzoru z r. 1932. Niezużyte znaczki można wymieniać do dnia 15.X b. r.

UTRACONE OBLIGACJE 6% POŻYCZKI WEWNĘTRZNEJ.

Rozporządzeniem Ministra Skarbu z dnia 18 sierpnia 1934 r. (Dz. U. Nr. 75, poz. 710) unormowano sprawę procedury, jaka ma obowiązywać w przypadku utracenia przez właściciela obligacji Pożyczki Narodowej.

JEDNOLITE TEKSTY SZEŚCIU USTAW PODATKOWYCH.

W Nr. 76 Dz. U. pod poz. 715 — 720 ogłoszono obwieszczenia Ministra Skarbu z dnia 9 sierpnia 1934 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustaw: 1) o państwowym podatku dochodowym, 2) o państwowym podatku przemysłowym, 3) o państwowym podatku od nieruchomości w gminach miejskich oraz od niektórych budynków w gminach wiejskich, 4) o podatku od lokali, 5) o nadzwyczajnym podatku od niektórych zajęć zawodowych, 6) o państwowym podatku od energii elektrycznej.

ZMIANA STAWEK WYNAGRODZENIA ZA ZATRZYMANIE W FORMACJACH WOJSKOWYCH ZWIERZĄT POCIĄGOWYCH, WÓZÓW, POJAZDÓW MECHANICZNYCH I T. P.

Rozporządzeniem Ministra Spraw Wojskowych z dnia 28 sierpnia 1934 r. (D. U. Nr. 77, poz. 722) obniżono stawki dziennego wynagrodzenia za zatrzymanie w formacjach wojskowych zwierząt pociągowych, wozów, pojazdów mechanicznych i rowerów, zatrzymanych podczas próbnego poboru.

ODSTĄPIENIE M. KIELCE GRUNTÓW PAŃSTWOWYCH NA CELE ROZBUDOWY.

Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 25 sierpnia 1934 r. (D. U. Nr. 78, poz. 727) odstąpiono gminie m. Kielce: 1) bezpłatnie pod ulice dwa grunty państwowe o łącznej powierzchni 12270 m. kw., 2) odpłatnie pod zabudowę domami mieszkalnymi dwa grunty państwowe o powierzchni 6 ha 9180 m. kw. za cenę 35.352 zł.

KOMISJA SAMORZĄDOWYCH PRAC KODYFIKACYJNYCH.

Zarządzeniem Min. Spraw Wewn. z dnia 18 sierpnia 1934 r. (Dzien. Urzęd. M. S. W. Nr. 23, poz. 213) powołał Minister Spraw Wewnętrznych Komisję Samorządowych Prac Kodyfikacyjnych. Komisja ma za zadanie współpracować z departamentem samorządu nad opracowaniem jednolitych tekstów ustaw samorządowych, których wydanie przewidziane jest w art. 122 ustawy samorządowej. W skład komisji poza urzędnikami Min. Spraw Wewn. wchodzi delegaci Min. Sprawiedl. i Biura Prawnego Prez. Rady Ministrów. W pracach Komisji w miarę potrzeby wezmą udział rzeczoznawcy z zewnątrz.

Bliższe informacje o organizacji i zakresie działania tej Komisji zamieścimy w następnym numerze „Samorządu Miejskiego“.

OPŁATY ZA UDZIELANIE WŁADZOM SKARBOWYM INFORMACJI ADRESOWYCH.

W okólniku Nr. 108 z dnia 10.VIII.1934 r. (Dzien. Urzęd. M. S. W. Nr. 22, poz. 204) wezwało Min. Spraw Wew. związki samorządowe do jednolitego ustalenia stawki komunalnej opłaty administracyjnej za udzielone władzom skarbowym informacje adresowe — na 5 gr. za jedną informację.

ZWROT GMINOM KOSZTÓW PRZEJAZDÓW NIEZAMOŻNYCH POBOROWYCH.

W okólniku Nr. 111 z dnia 25 sierpnia 1934 r. (Dzien. Urzęd. M. S. W. Nr. 23, poz. 210) wyjaśniło Min. Spraw Wewn., że w przypadku utraty (zagubienia) przez niezamożnego poborowego karty powołania z biletem kolejowym, koszty przejazdu do formacji wojskowych winny być zastępczo pokrywane przez gminę miejsca zamieszkania poborowego, a następnie gmina winna odpowiedni protokół o zagubieniu karty oraz świadectwo ubóstwa poborowego przesłać przez właściwe starostwo do szefostwa intendencji tego O. K., na terenie którego dana gmina się znajduje, z prośbą o zwrócenie jej wyłożonych zastępczo kosztów.

UŻYWANIE PRZY ROBOTACH BUDOWLANYCH OSÓB, POSIADAJĄCYCH TYTUŁ „MISTRZA“.

Min. Spraw Wewn. okólnikiem Nr. 114 z dnia 28 sierpnia 1934 r. (Dzien. Urzęd. M. S. W. Nr. 24, poz. 221) wyjaśniło podległym władzom, że z dniem 15 maja 1934 r. przedsiębiorstwa instalacji kanalizacyjnych wymagają uzyskania koncesji, a z dniem 15 sierpnia 1934 r. wykonywanie rzemiosła, wchodzącego w zakres robót budowlanych, wyszczególnionych w art. 333 i 334 prawa budowlanego, uzależnione jest od posiadania tytułu mistrza (majstra) danego rodzaju rzemiosła.

WYKŁADNIA NIEKTÓRYCH POSTANOWIEŃ USTAWY SAMORZĄDOWEJ I II-GO ROZPORZ. WYKONAWCZEGO.

Min. Spraw Wewnętrznych w okólniku Nr. 116 z dnia 29.VIII.1934 r. (Dzien. Urzęd. Min. Spraw Wewn. Nr. 24, poz. 223) udzieliło szeregu wskazówek odnośnie

stosowania ustawy samorządowej i II-go rozporz. wykonawczego. Ze względu na aktualność tematu cytujemy okólnik w całości:

Wobec podnoszonych wątpliwości przy stosowaniu postanowień ustawy samorządowej i II-go rozporządzenia wykonawczego Ministerstwo Spraw Wewnętrznych wyjaśnia co następuje:

1) **Zastosowanie art. 6 ustawy przed odnowieniem kadencji organów ustrojowych.**

W okólniku Nr. 61 z dnia 22.VI.1933 r. (Nr. SS. 16/2/13) Ministerstwo Spraw Wewnętrznych wyjaśniło, że art. 6 marcowej ustawy samorządowej będzie wymagał w całej pełni stosowania dopiero po wydaniu regulaminów wyborczych i bliższym określeniu sposobu zgłaszania kandydatów. Wyjaśnienia te pozostają w związku z tem, że przymus przyjęcia niepłatnych stanowisk w organach ustrojowych związków samorządowych zależy od wyrażenia zgody na postawienie kandydatury. Powstała jednak w praktyce kwestja, czy dalsze postanowienia omawianego artykułu, ustalające obowiązek sprawowania mandatu do końca kadencji danego organu ustrojowego, stosuje się do członków organów ustrojowych, których kadencja nie została dotychczas odnowiona na zasadzie nowych przepisów wyborczych.

Postanowienia art. 6 ustawy samorządowej przewidują: 1) w z g l ę d n y przymus przyjęcia niektórych stanowisk z wyboru w związkach samorządowych; 2) b e z w z g l ę d n y przymus sprawowania mandatu przez czas kadencji organu ustrojowego.

Na obszarach, gdzie instytucja przymusu nie istniała (woj. centralne i wschodnie), stosowanie postanowień art. 6 ustawy samorządowej do członków organów ustrojowych przed ich odnowieniem na zasadzie nowych przepisów wyborczych nie jest możliwe, bowiem przymus przyjęcia mandatu, zależny jest od wyrażenia zgody na postawienie kandydatury. Stąd więc wszystkie postanowienia art. 6 ustawy samorządowej mają zastosowanie dopiero przy i po odnowieniu kadencji danego organu ustrojowego.

Inaczej przedstawia się sytuacja na obszarze województw południowych i zachodnich, gdzie instytucja przymusu obowiązywała przed wejściem w życie ustawy samorządowej. Obowiązek przyjęcia mandatu, zależny od wyrażenia zgody na postawienie swej kandydatury i na tym obszarze staje się aktualny dopiero przy odnowieniu kadencji danego organu ustrojowego, natomiast przymus sprawowania stanowisk niepłatnych w związkach samorządowych do końca kadencji stosuje się również w stosunku do członków nieodnowionych jeszcze organów ustrojowych, opiera się jednak nie na przepisach dzielnicowych ustaw ustrojowych, gdyż przepisy te straciły moc obowiązującą z uwagi na art. 130 ust. (2) ustawy samorządowej, lecz na odnośnych postanowieniach art. 6 ustawy samorządowej, które w tym zakresie mają od dnia 13 lipca 1933 r. pełne zastosowanie.

2) **Zawieszenie wykonywania mandatu z mocy art. 9 ustawy.**

Przy zastosowaniu postanowień art. 9 ustawy samorządowej należy kierować się nie tylko gramatyczną jego wykładnią, ale również intencją ustawodawcy. Chodzi o to, ażeby członkowie organów ustrojowych związków samorządowych byli obiektywni i bezinteresowni w wykonywaniu swych funkcji, nie mogli przysparzać sobie ani swej rodzinie jakichkolwiek korzyści materialnych w związku ze sprawowaniem mandatu i nie mogli w tym względzie wywierać nawet pośredniego wpływu na organa ustrojowe. Stąd więc członek organu ustrojowego może być zawieszony w sprawowaniu mandatu, jeżeli nie tylko osobiście wchodzi w niedozwolone stosunki prawne z danym

związkiem samorządowym, ale jeżeli pozostaje w takich stosunkach w sposób pośredni, gdy więc może mieć korzyści materialne dzięki takim stosunkom współmałżonka albo bliskich swych krewnych, np. jeżeli w przedsiębiorstwie, które pozostaje w stosunkach prawnych z gminą, formalne kierownictwo albo znaczna część udziałów nie pozostaje wprawdzie bezpośrednio w rękach interesowanego członka organu ustrojowego, lecz w rękach jego małżonka lub krewnego w linii prostej, mimo to jednak faktycznie dany członek organu ustrojowego ma wpływ na dane przedsiębiorstwo, zwłaszcza gdy prowadzi z małżonkiem albo z krewnym wspólne gospodarstwo domowe.

Jeżeli jednak stale zainteresowanie materialne danego członka organu ustrojowego nie jest wiadome i nie da się ustalić, to wówczas zastosowanie przepisów ust. (1) art. 9 ustawy samorządowej nie może mieć miejsca i w uzasadnionych przypadkach raczej zastosowanie mieć mogą postanowienia ust. (2) tegoż artykułu. Sprawy takie wymagają wogóle traktowania z dużą oględnością, wykluczając jakąkolwiek dowolność i swobodę decyzji.

3) **Uzupełnienie i odnowienie rad (gminnych, miejskich i powiatowych) wskutek zmian terytorjalnych.**

Zmiany terytorjalne związku samorządowego mają wpływ na skład rady (gminnej, miejskiej i powiatowej) jedynie wówczas, gdy wskutek takich zmian liczba radnych, przewidziana w art. 11, 34 i 57 ustawy samorządowej, wymagać będzie podniesienia. W przypadkach takich stosuje się odpowiednio postanowienia art. 30 i 40, bądź art. 69 ust. (3) ustawy samorządowej. Wybory uzupełniające będą uzasadnione w każdym przypadku, gdy chodzić będzie o uzupełnienie liczby radnych z terenów, włączonych do granic danego związku samorządowego. Natomiast wobec wyliczenia przez ustawę samorządową w art. 69 wszystkich wypadków, w których może nastąpić rozwiązanie rady, nawet poważniejsze zmiany terytorjalne nie stwarzają same przez się podstawy do odnowienia całego składu rady gminnej lub miejskiej, jeżeli wskutek zmian nie zajdzie przypadek, przewidziany w ust. (3) art. 69. Wyjątek stanowi zniesienie gminy, gdyż wówczas — rzecz oczywista — następuje z mocy prawa rozwiązanie jej organów ustrojowych.

Z konsekwencjami powyższymi należy się więc zawsze liczyć przy projektowaniu zmian terytorjalnych gminy tak, żeby realizacja ich nie stwarzała sytuacji, w której znaczna część ludności na przyłączonym do gminy obszarze mogłaby być pozbawiona przedstawicielstwa w radzie gminnej lub miejskiej.

4) **Łączenie mandatu radnego gromadzkiego z urzędem sołtysa i podsołtysa.**

Opuszczamy, jako nieinteresujący zarządy miejskie.

5) **Podpisywanie dokumentów z upoważnienia przełożonego gminy.**

Jak to wynika z postanowień ust. (1) § 31 cytowanego II rozporządzenia wykonawczego do ustawy samorządowej akty i dokumenty, przez które gmina zaciąga zobowiązania, mogą być podpisywane przez upoważnionego zastępcę przełożonego gminy względnie przez urzędnika gminy.

Wymóg ustawy (art. 46 ust. 6), żeby dokumenty takie zaopatrywane były we własnoręczny podpis przełożonego gminy, wyklucza jedynie możliwość podpisywania ich sposobem mechanicznym, który dozwolony jest — jak to można wnosić z cytowanych postanowień — w odniesieniu do korespondencji urzędowej i akt, przez które gmina nie zaciąga zobowiązań.

W praktyce potrzeba upoważnienia zastępcy przełożonego gminy lub urzędnika do podpisywania dokumentów obligujących gminę, może zachodzić jedynie w dużych miastach np. w zakresie prolongaty weksli przedsiębiorstw, czy zakładów miejskich, drobnych zamówień na materiały i t. p., natomiast w miastach mniejszych i gminach wiejskich dokumenty, o których jest mowa, powinni podpisywać przełożeni gminy z reguły osobiście i aczkolwiek nie mogą być formalnie pozbawieni prawa przelewania swych uprawnień na zastępcę lub urzędnika gminnego, należy na potrzebę oględnego traktowania tej kwestji zwrócić baczną uwagę w toku bezpośredniego nadzoru, zwłaszcza przy okazji inspekcji.

W każdym razie należy zalecić i zwrócić na to uwagę, ażeby przełożony gminy upoważnień do podpisywania określonej kategorii akt, korespondencji urzędowej i dokumentów udzielał jedynie na piśmie, zwłaszcza forma piśmienna dotyczy w szczególności akt i dokumentów, przez które gmina zaciąga zobowiązania, przyczem w uprawnieniu winny być wyraźnie określone rodzaje dokumentów, najwyższa suma, która jest przedmiotem zobowiązania każdorazowego gminy, najwyższa łączna suma obowiązków, objętych upoważnieniem oraz czas, na jaki upoważnienie jest udzielone.

6) Wybory komisji, rad i zarządów.

Powolywanie w miarę potrzeby komisji zarządów miejskich i gminnych w składzie, przewidzianym w ust. (2) art. 45 ustawy samorządowej jest wyłączną atrybucją kolegium zarządu. To też do kolegium zarządu należą wybory wszystkich członków komisji, zarówno powolywanych z grona kolegium, jak również z pośród radnych i z poza rady. Rada miejska wbrew stanowi prawnemu, jaki obowiązywał na niektórych obszarach przed wejściem w życie ustawy samorządowej, nie posiada więc przy powolywaniu komisji zarządów żadnych uprawnień wyborczych.

Jeżeli chodzi o zagadnienie, czy funkcjonariusz miejski może zostać członkiem komisji powołanych przez radę lub zarząd gminy, należy stosować drogą ścisłej analogji postanowienia art. 5 ustęp (2) ustawy samorządowej, ponieważ te same intencje, które przyświecały ustawodawcy, gdy stwarzał „incompatibilitas“ między mandatem radnego a urzędem funkcjonariusza samorządowego, przemawiają również za niedopuszczalnością łączenia funkcji urzędnika miejskiego i mandatu członka komisji. Funkcjonariusz miejski może natomiast uczestniczyć w posiedzeniach komisji na polecenie lub za zezwoleniem przełożonego gminy, celem złożenia wobec komisji potrzebnych wyjaśnień, jednakże nie w charakterze członka komisji i bez prawa uczestnictwa w głosowaniu.

7) Przeznaczenie grzywien nakładanych z mocy art. 68 ust. (7) i (8) ustawy.

Grzywny, nakładane na burmistrzów, wiceburmistrzów, wójtów i podwójtów na podstawie art. 68 ust. (7) i (8) ustawy samorządowej, winny być wnoszone do kasy miejskiej względnie gminnej tej gminy, w której ukarany pełni obowiązki służbowe.

Wprawdzie ustawa samorządowa nie ustala przeznaczenia grzywien, to jednak zasada powyższa wynika z analogicznych postanowień art. 82 ust. (6) lit. d), w myśl których grzywny, nakładane przez starostów powiatowych w sprawach objętych art. 68 ustawy samorządowej, na obszarze województw południowych, wpływają do kasy gminnej. Za przyjęciem powyższej zasady na obszarze województw zachodnich przemawia również analogja do postanowień ustępu końcowego art. 59 rozporządzenia Prezydenta R. P. z dnia 24.II.1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 24, poz. 206).

Podobne zresztą stanowisko zajęło Ministerstwo Spraw Wewnętrznych w sprawie przeznaczenia grzywien, nakładanych z mocy art. 24 ust. (5) ustawy samorządowej na

sołtysów i podsoltysów, jak wskazuje na to § 22 III rozporządzenia wykonawczego do ustawy samorządowej (Dz. U. R. P. Nr. 71, poz. 688 z 1934 r.).

Równocześnie uchyla się pismo okólne z dnia 28.VII.1933 r. Nr. SS. 2125/1, jako bezprzedmiotowe.

MORATORJUM MIESZKANIOWE DLA BEZROBOTNYCH.

Min. Spraw Wewn. w piśmie okólnem z dnia 18.VIII b. r. (Dzien. Urzęd. M. S. W. Nr. 23, poz. 214) podało do wiadomości zainteresowanych władz pismo okólne Min. Sprawiedliw. z dnia 3.VIII.1934 r. w sprawie wykładni art. 23 ustawy z dnia 11.IV.1924 r. o ochronie lokatorów. W myśl powyższych wyjaśnień z zawieszenia wykonania orzeczonej eksmisji z mieszkań jedno lub dwupokojowych może korzystać i taki z lokatorów, który jest bezrobotnym nietylko z powodu utraty pracy najemnej, lecz także z powodu faktycznego braku pracy, bez względu na uprzednie pozostawanie w stosunku pracy najemnej. Brak pracy nie potrzebuje być stwierdzony przez zaświadczenie publicznych instytucji i biur pośrednictwa pracy, lecz sąd może uwzględniać i inne dowody, m. inn. i zaświadczenia wydane przez zarządy gminne, miejskie, izby rzemieślnicze i t. p.

ZWOLNIENIE OD PODATKU OD ŁADUNKÓW KOLEJOWYCH MATERJAŁÓW, PRZEZNACZONYCH NA BUDOWĘ DRÓG.

Min. Spraw Wewn. w piśmie okólnem z dnia 23.VIII.1934 r. (Dzien. Urzęd. M. S. W. Nr. 23, poz. 216) wezwało zainteresowane gminy miejskie do zwolnienia od komunalnego podatku od ładunków kolejowych kostki kamiennej i innych materiałów, przeznaczonych do budowy dróg. Tego typu zwolnienie, wobec zamierzonej znacznej obniżki taryf kolejowych na takie materiały, obniży wogóle koszty tych materiałów w czym zainteresowane są również i miasta.

POKOJE GOŚCINNE W LOKALU PAŃSTWOWEJ SZKOŁY HIGIENY W WARSZAWIE.

Min. Spraw Wewn. w piśmie okólnem z dnia 23.VIII.1934 r. (Dzien. Urzęd. Nr. 23, poz. 218) zakomunikowało zainteresowanym władzom, że m. inn. i członkowie zarządów oraz pracownicy związków samorządowych mogą na okres kilkudniowy, ewent. parotygodniowy korzystać z pokoi gościnnych, znajdujących się przy ulicy Puławskiej Nr. 91 przy bursie Państw. Szkoły Higieny w Warszawie. Dojazd tramwajami: Nr. 1, 12 i 19 i nocnym Nr. 20. Telefon bursy: 8-08-41. Cena z utrzymaniem lub bez od 1.50 do 5.50 na dobę.

URZĘDOWE PRZESYŁKI LISTOWE DO P. K. U.

W piśmie okólnem z dnia 28 sierpnia 1934 r. (Dzien. Urzęd. M. S. W. Nr. 24, poz. 225) zwróciło uwagę Ministr. Spraw Wewn. podległym władzom, że zarządy gminne i miejskie winny w korespondencji z Powiatowymi Komendami Uzupelnień zaopatrywać przesyłki listowe w urzędowe znaczki pocztowe, a nie wysyłać korespondencji bez odpowiedniego znaczka pocztowego.

Orzecznictwo Najwyższego Trybunału Administracyjnego i Sądu Najwyższego.

PODATEK OD PLACÓW NIEZABUDOWANYCH.

Nieodzownym warunkiem do opodatkowania placu, znajdującego się w obrębie gminy miejskiej, państwowym podatkiem od placów niezabudowanych (art. 24 rozporządzenia z dn. 22.4.1927 r. — Dz. U. poz. 372) jest objęcie tego placu przez konkretny prawomocny lub nieprawomocny miejski plan zabudowania.

(Wyrok N. T. A. z dn. 2.10.1933 r. L. Rej. 4646/31).

KONCESJA NA BUDOWĘ I EKSPLOATACJĘ RZEŻNI MIEJSKIEJ Z PRAWEM WYŁĄCZNOŚCI.

Koncesja, udzielona w drodze umowy przez gminę miejską na budowę i eksploatację rzeźni z prawem wyłączności bez żadnych zastrzeżeń na wypadek rozszerzenia granic miasta zobowiązuje — w myśl art. 1135 K. C. — do wszelkich następstw, jakie słusność, zwyczaj lub prawo nadają zobowiązaniu zgodnie z jego naturą; stąd przyłączenie do miasta — po udzieleniu koncesji — sąsiedniej miejscowości, powodujące roziągnięcie na obszar przyłączony przysługującego gminie miejskiej prawa wyłącznego uboju zwierząt, z natury rzeczy pociąga za sobą roziągnięcie na tę miejscowość także uprawnień koncesjonariusza, jako bezpośrednio związanych z zakresem wyłączności gminy.

Wyrok Sądu Najwyższego z dn. 15.12.1933 r. L. Rej. I. C. 2878/32.

ODPOWIEDZIALNOŚĆ CZŁONKÓW SPÓŁKI WODNEJ ZA ZOBOWIĄZANIA SPÓŁKI WOBEC OSÓB TRZECICH.

Za zobowiązania spółki wodnej wobec osób trzecich członkowie spółki nie są bezpośrednio odpowiedzialni, są oni bowiem obowiązani przyczynić się tylko do zebrania funduszy na pokrycie długów spółki, na których pokrycie nie wystarcza majątek spółki, datkami, których wysokość wyznacza zarząd stosownie do postanowienia statutu, na co wierzyciele spółki wpływu mieć nie mogą, w razie bowiem zaniedbania przez spółkę wstawienia do jej budżetu potrzebnych na wydatki sum jedynie władza nadzorcza spółki zarządzić może wstawienie do budżetu wydatków i ściągnąć może potrzebne datki.

Wyrok Sądu Najwyższego z dn. 12.1.1934 r. L. Rej. C. I. 673/33.

Kronika.

I. Ogólna.

Zjazd Związku Miast Małopolskich.

W dniu 10 września b. r. odbył się we Lwowie Zjazd Związku Miast Małopolskich, w którym wzięło udział kilkudziesięciu delegatów miast, przedstawiciele władz i zaproszeni goście.

Na Zjeździe przyjęto i zatwierdzono sprawozdanie z działalności Związku i dokonano wyboru nowych władz Związku.

Należy podkreślić, iż w czasie Zjazdu postanowiono przekształcić istniejącą Reprezentację Parlamentarną Związku na grupę ogólnopolską, obejmującą wszystkich posłów i senatorów, związanych z samorządem miejskim.

Sprawozdanie z obrad Zjazdu zamieścił w jednym z najbliższych numerów „Samorządu Miejskiego“.

II-gi Międzynarodowy Kongres Przemysłu Gazowniczego w Zurychu.

W Zurychu obradował II-gi Międzynarodowy Kongres Przemysłu Gazowniczego, w obecności ok. 500 delegatów różnych państw.

W dniu poprzedzającym otwarcie Kongresu odbyło się Walne Zebranie Szwajcarskiego Związku Gazowników i Wodociągowców, pod przewodnictwem dyr. Dinde, na którym delegaci wygłosili przemówienia powitalne.

Odczyty wygłosili, dr. Schaeffer (Szwajcaria), — o ruchu pieców gazownicznych, dr. Baum (Niemcy) — o rozkładzie węgla podczas suchej destylacji, z kinematograficznymi ilustracjami. Mr. Clifford E. Paige (Stany Zjednoczone Am. Półn.) — o ujednostajnieniu metod badań w gazownictwie, dr. Fr. Plenz (Niemcy) — o przepisach i gwarancjach dla pieców do wyrobu gazów, Mg. Recluse — (Francja) — o badaniu aparatur

do użytkowania gazu, inż. B. Klimczak (Polska — dyrektor gazowni w Bydgoszczy) — o postępach gazownictwa w Polsce, z uwzględnieniem metod wyrobu gazu, dr. T. Kedik (Czechosłowacja) — o metodach taryfikacji, M. C. Velon Bennet (Anglia) — o propagandzie gazu kilka innych.

Delegaci Polski w osobach dyr. J. Konopki, B. Klimczaka i M. Wieleżyńskiego, złożyli przed tablicą pamiątkową Pierwszego Prezydenta Rzplitej Polskiej, G. Narutowicza, profesora Politechniki w Zurychu, wiązanek róż białe - czerwonych.

Zjazd połączony był z wycieczkami naukowymi do zakładów gazowniczych szwajcarskich i zakończony został dnia 4 b. m. Nowym prezydentem „Union Internationale de l'Industrie de Gaz“, wybrany został p. Basil, dyrektor gazowni w Genviller pod Paryżem. Następny Kongres Międzynarodowy odbędzie się w Paryżu w 1937 r. Delegacja Polski oraz delegacje Czechosłowacka i Jugosłowiańska postawiły wniosek aby Union Internationale rozszerzyć także i na wodociągi, które dotąd nie posiadają swego związku międzynarodowego.

II Zjazd ogrodników miejskich.

W dn. 8 i 9 września r. b. odbył się w Łodzi II zjazd ogrodników miejskich, zwołany przez Komitet Plantacyjny miast Rzeczypospolitej przy Towarzystwie Ogrodnictwa Warszawskim.

W zjeździe uczestniczyło 55 delegatów 42 miast, wśród których oprócz ogrodników byli burmistrzowie i kierownicy wydziałów gospodarczych. W obradach zjazdu uczestniczyło około 100 osób.

W programie zjazdu było zwiedzenie ogrodów i plantacji miejskich w Łodzi oraz referaty, poświęcone zagadnieniom plantacji miejskich. Wielkie zainteresowanie,

z jakim oglądano piękne parki i plantacje miejskie w Łodzi, skwapliwie notowane spostrzeżenia oraz ożywiona dyskusja nad referatami, były najlepszym dowodem pożytku takich zjazdów.

Podczas zjazdu uchwalono utworzyć Towarzystwo Popierania Plantacyj miast Rzeczypospolitej, którego statut opracował Komitet. Wobec zatwierdzenia statutu przez władze, odbyło się zebranie organizacyjne, na którym wybrano zarząd nowopowstałego Towarzystwa.

Następny III zjazd ogrodników miejskich postanowiono odbyć w jesieni przyszłego roku w Poznaniu.

Obszerniejsze sprawozdanie z tego zjazdu podamy w jednym z następnych numerów „Samorządu Miejskiego“.

Zakładowa opieka nad dorosłymi w Polsce.

Według ostatnich danych, istnieje na całym terenie Rzeczypospolitej 616 zamkniętych zakładów opiekuńczych nad dorosłymi, w których przebywa 22.119 pensjonariuszów. Przeciętnie na 10.000 mieszkańców przypada 6,9 pensjonariuszów.

Sprawa opieki zamkniętej w poszczególnych województwach przedstawia się niejednakowo i istnieje pod tym względem znaczne różnice.

Najbardziej rozwiniętą opiekę zamkniętą nad dorosłymi posiada Warszawa, gdzie na 10.000 mieszkańców przypada 27 pensjonariuszów, następnie woj. pomorskie — 18,8 pensjonariuszów, poznańskie — 15,8, wileń-

skie — 9,7, warszawskie — 9 pensjonariuszów na 10.000 mieszkańców. Najmniejszą liczbę pensjonariuszów, mianowicie 1,1 na 10.000 osób, posiada woj. wołyńskie.

Zakłady zamknięte dla dorosłych podzielone są na schroniska, w których przebywają starcy, ułomni i inni niezdolni do pracy, oraz na zakłady specjalne, przeznaczone dla wymagających opieki specjalnej. Na terenie Polski są 572 schroniska, w których jest 18.023 pensjonariuszów oraz 44 zakłady specjalne z 4.096 pensjonariuszami. Na liczbę 44 zakładów specjalnych złożyły się zakłady: 17 dla nieuleczalnie chorych (1397 pensjonariuszów), 6 dla upośledzonych umysłowo (1.102 pens.), 6 dla ociemniałych i głuchoniemych (191 pens.), 8 domów pracy dobrowolnej (910) i 2 domy pracy przymusowej (193 pensjonariuszów).

Z ogólnej liczby zakładów opiekuńczych nad dorosłymi, najwięcej, mianowicie 205, stanowiło własność gmin, 92 należy do organizacji społecznych, 89 do fundacji, 64 do związków wyznaniowych, 40 do związków samorządowych, pozostałe zakłady stanowią własność wojewódzkich związków samorządowych, zgromadzeń zakonnnych i własność prywatną.

Z ogólnej liczby pensjonariuszów, 54 proc. pozostaje w zakładach związków samorządowych, 21 proc. w zakładach organizacji społecznych, 12 proc. w zakładach zgromadzeń zakonnnych i związków wyznaniowych, 11 proc. w zakładach fundacji i 0,4 proc. w zakładach prywatnych.

II. Z życia miast.

Budownictwo mieszkaniowe.

W lutym b. r. ukończono w Krakowie budowę 2 nowych domów mieszkalnych, zaś w marcu b. r. — 7 domów. Przybyło mieszkań w lutym 12-cie, w marcu — 27. Izb mieszkalnych przybyło w lutym b. r. 39-ć, zaś w marcu b. r. — 69.

W Poznaniu ukończono w kwietniu b. r. budowę 12 nowych domów mieszkalnych, w maju b. r. — 16 domów. W kwietniu b. r. przybyło 35 nowych mieszkań liczących ogółem 128 izb mieszkalnych, a w maju b. r. — 47 mieszkań liczących ogółem 180 izb mieszkalnych. Przeważał typ mieszkań 3 — 4 pokojowych.

W maju b. r. ukończono w Katowicach budowę 1 domu mieszkalnego, zawierającego 5 mieszkań jednoizbowych oraz 2 mieszkania po 1 pokoju z kuchnią.

Finanse.

Tymcz. prezydent m. Warszawy p. Starzyński polecił, aby perjodyczne sprawozdania z wykonania budżetu miejskiego były mu przedstawiane przez wydział finansowy najpóźniej 7-go każdego miesiąca z zamknięciem na ostatni dzień poprzedniego miesiąca.

Wydziały administracyjne mają przysyłać sprawozdania do wydz. finansowego do 5-go każdego miesiąca.

Sprawozdania te będą składane na specjalnych formularzach z podziałem na paragrafy budżetu. Specjalna uwaga ma być zwrócona na dokładne uwidacznianie zaciągniętych a nie spleconych zobowiązań.

Miejskie K. K. O.

Stan wkładów oszczędnościowych w K. K. O. m. Katowic wynosił w dniu 30 kwietnia b. r. 27.329.393 zł. 74 gr., a w dniu 30 czerwca b. r. — 27.412.576 zł. 39 gr.

Opieka społeczna.

Budżet Zarządu m. Warszawy przewiduje na wydatki związane z opieką społeczną — 20.856.724 zł. Wobec ogólnej sumy budżetu Warszawy (w wydatkach — 88.450.379 zł.), po odliczeniu obciążeń na spłatę długów — budżet opieki społecznej stanowi około 30 proc. wydatków m. Warszawy.

Wydział opieki społecznej rozwija swą działalność z pomocą instytucji i zakładów miejskich, za pośrednictwem instytucji i zakładów obcych, współpracujących na rachunek miasta na podstawie umów i przez subwencjonowanie stowarzyszeń, instytucji i zakładów społecznych.

Miasto samodzielnie prowadzi trzy za-

kłady opiekuńcze dla dzieci: Zakład ks. Bo-duena przy ul. Nowogrodzkiej i jego filję w Klarysewie, zakład dla niemowląt żydowskich przy ul. Płockiej i instytucję opiekuńczą dla starszych dzieci żydowskich (od 5 — 18 lat) przy ul. Wolskiej. W zakładach tych przebywa ogółem 1.356 dzieci, których dzienny koszt utrzymania wynosi od 2,04 — 4,04 zł. dziennie, łącznie miasto wydaje na utrzymanie tych zakładów 1.765.744 zł.

Ponadto miasto utrzymuje siedem zakładów dla dorosłych, których koszt utrzymania wynosi — 1.145.025 zł.

Zakłady te mieszczą się w Górze Kalwarji (750 osób), w Broszkowie (200 osób), w Warszawie przy ul. Przyrynek (250), Dom Zarobkowy przy ul. Czerniakowskiej (500), dom etapowy (60) i dom rozdzielczy (140).

Sześć utrzymywanych przez miasto schronisk dla bezdomnych daje pomieszczenia 3.965 rodzinom, stanowiącym 19.123 osoby.

Niezależnie od powyższej akcji, miasto prowadzi t. zw. opiekę otwartą, kierując 11-oma stacjami opieki, których budżet wynosi 3.261.337 zł.

Oddzielną rubrykę stanowi leczenie ubogich chorych w miejskich szpitalach, ambulatorjach i zakładach położniczych; w tej rubryce budżet miejski przewiduje — 5.762.167 zł. wydatków.

9 — prowadzonych przez gminę warszawską — ośrodków zdrowia (56 poradni i 26 urzędów sanitarnych) — kosztuje miasto — 939.205 zł.

Ponadto w skład agend wydziału opieki społecznej wchodzi: biuro pośrednictwa pracy, biuro porad prawnych, instytut higieny, zakłady sanitarne, walka z chorobami zakaźnymi, opieka higieniczna w szkołach (ok. 120 tys. dzieci), wychowanie fizyczne i t. d.

Za opiekę zleconą miasto płaci: za opiekę w żłobkach (ok. 1.200 niemowląt) — 110.000 zł., w zakładach opiekuńczych (4.877 dz.) — 2.863.848 zł., w zakładach

dla starców (1.515) — 521.160, dla żebraków i włóczęgów — 164.250 i t. p.

Zdrowotność publiczna.

W celu skuteczniejszego zwalczania szerzenia się chorób wenerycznych, Zarząd Miejski m. Brześcia n/Bug. oprócz poradni przeciwwenerologicznej przy Miejskim Ośrodku Zdrowia prowadzi Przychodnię Sanitarno-Obyczajową i pozatem posiada specjalny Oddział Weneryczny przy Szpitalu Miejskim.

W ciągu ostatniego roku Komisja Sanitarno - Obyczajowa odbyła 13 posiedzeń.

W ciągu roku dokonano 5.424 oględzin lekarskich, 5.060 badań mikroskopowych, 72 badań krwi.

Drogi i place.

Długość dróg bitych w Polsce wynosi ogółem 47.361 klm., z czego na drogi państwowe przypada 16.161 klm., na wojewódzkie 10.230 i na powiatowe 20.970 klm. Długość dróg gruntowych wynosi 30.183 klm., w tem państwowe — 3.675 klm., wojewódzkie — 4.304 klm., oraz powiatowe — 15.970 klm.

Na 10.000 mieszkańców przypada 14,7 klm. dróg bitych, oraz 9,4 klm. dróg gruntowych.

Plantacje.

Towarzystwo Przyjaciół Żoliborza w Warszawie przed dwoma laty przystąpiło do budowy parku na Żoliborzu przy ul. Kamędulów na powierzchni około 16 ha. Na przygotowanych terenach ma być posadzonych 8 tys. drzew i krzewów ozdobnych.

Tow. Przyjaciół Woli przystąpiło w czerwcu r. b. do budowy parku na Woli na przestrzeni 6 ha.

Zarówno na Woli, jak i na Żoliborzu, wydział ogrodniczy Zarządu m. Warszawy, niezależnie od fachowego kierownictwa, dostarcza potrzebnych do robót ziemnych narzędzi i środków przewozowych.

Tow. „Osiedle“ przystąpiło w czerwcu r. b. do urządzenia ogrodu jordanowskiego na powierzchni 2,5 ha przy ul. Opaczewskiej na Ochocie.

Towarzystwo Przyjaciół Mokotowa urządziło zieleńce przy ul. Ursynowskiej i na Bateryjce — Wierzbno na łącznej powierzchni 2,4 ha, które będą obsadzone drzewami i krzewami ozdobnymi.

We własnym zakresie wydział ogrodniczy Zarządu m. Warszawy wykonał roboty na części skweru przed Instytutem Radowym przy ul. Wawelskiej, nowy zieleńiec na pl. Zawiszy przy ul. Raszyńskiej oraz zieleńce przy zbiegu ul. Ursynowskiej, Wawelskiej i Autostrady im. Żwirki i Wigury.

Pozatem urządzono zieleńce na pl. Inwalidów, pl. Wilsona, na pl. Słonecznym, w Al. Wojska Polskiego, przy ul. Krasieńskiego, między ul. Czarnieckiego i Trentowskiego na Żoliborzu i t. d.

Na ukończeniu jest obsianie trawą i lubinem szeregu placów i ulic na Żoliborzu, dotąd niezabrukowanych, w celu zwalczania kurzu, stanowiącego dotkliwą plagę całej tej dzielnicy.

Ogółem obszar, podlegający obsianiu, wynosi kilkanaście hektarów.

Znakomita większość naszego społeczeństwa, nawet wśród warstw oświeconych, wykazuje bardzo słabą znajomość nazw drzew i krzewów, nietylko rzadziej spotykanych, ale nawet pospolitych.

Przełamanie panującej obojętności mieszkańców miast jest trudne i może być osiągnięte tylko drogą narzucania ich oczom nazw roślin na każdym kroku i przy każdym zetknięciu z drzewkami, krzewami i kwiatami.

Opatrzanie drzew i krzewów nazwami będzie stanowiło pożądane uzupełnienie teoretycznej nauki szkolnej, która coraz większy nacisk kładzie na szerzenie znajomości przyrody.

Opierając się na powyższych motywach, Komitet Plantacyjny miast Rzeczypospolitej wespół z Kołem miłośników ogrodnic-

stwa podjął akcję propagandy zaopatrzenia w tabliczki z czytelnie wypisanymi nazwami polskimi i łacińskimi chociaż tych roślin, koło których często publiczność przechodzi.

Przedsiębiorstwa.

Elektrownia miejska w Poznaniu wyprodukowała w kwietniu b. r. 2.018.880 kwg., a w maju b. r. 2.059.180 kwg. Na wyprodukowanie 1 kwg. zużyto w kwietniu b. r. 0,79 kg. węgla, a w maju b. r. — 0,85 kg. węgla.

Gazownia miejska w Krakowie wyprodukowała w lutym b. r. 766.660 m³ gazu. Zużyto gazu 768.140 m³, a mianowicie: na oświetlenie publiczne 176.959 m³, na potrzeby prywatne 554.834 m³ i na własne potrzeby gazowni 13.548 m³.

W marcu b. r. wyprodukowano 796.510 m³ gazu, zużyto zaś 799.630 m³, w tem na oświetlenie publiczne 168.228 m³, na potrzeby prywatne 481.155 m³ i na własne potrzeby gazowni 46.270 m³.

Straty w sieci wyniosły w lutym b. r. 22.799 m³, w marcu b. r. 103.977 m³ gazu.

Poznańska gazownia miejska wyprodukowała w kwietniu b. r. 1.581.060 m³, a w maju b. r. 1.600.670 m³ gazu, zużywając w kwietniu b. r. 2.322, a w maju b. r. — 2.320 tonn węgla.

W rzeźni miejskiej w Krakowie ubito w lutym b. r. 1379 szt. bydła rogatego, 2644 szt. cieląt, 2564 szt. trzody chlewnej, z czego uzyskano ogółem 925.767 kg. mięsa. Nadto dowieziono do miasta z uboju zamiejscowego 53.129 kg. wołowiny, 31.710 kg. cielęciny, 1.267 kg. baraniny i 46.629 kg. wieprzowiny.

W marcu b. r. ubito 1603 szt. bydła rogatego, 2999 szt. cieląt i 2942 szt. trzody chlewnej z czego uzyskano ogółem 1.026.179 kg. mięsa. Nadto dowieziono do miasta z uboju zamiejscowego: 44.912 kg. woło-

winy, 44.490 kg. cielęciny, 90 kg. baraniny i 56.511 kg. wieprzowiny.

W Poznaniu ubito w rzeźni miejskiej w kwietniu b. r. 944 szt. bydła rogatego, 8841 szt. trzody chlewnej, 4222 szt. cieląt i 1299 szt. owiec.

W maju b. r. ubój wyniósł: 1.327 szt. bydła rogatego, 11.348 szt. trzody chlewnej, 6.310 szt. cieląt i 1.684 szt. owiec.

Ubój w rzeźni miejskiej w Katowicach wyniósł w maju b. r.: 905 szt. bydła rogatego, 8185 szt. trzody chlewnej, 503 szt. cieląt i 413 szt. owiec. W czerwcu b. r. ubito: 734 szt. bydła rogatego, 8.321 szt. trzody chlewnej, 427 szt. cieląt i 78 szt. owiec.

W powyższym ubito na eksport w maju b. r. 300 szt. bydła rogatego i 1811 szt. trzody chlewnej, a w czerwcu b. r. 1946 szt. trzody chlewnej.

W rzeźni miejskiej w Brześciu n/Bug. ubito w sierpniu b. r. 302 szt. bydła rogatego, 1.048 szt. cieląt, 782 szt. trzody chlewnej i 2 szt. owiec.

W powyższym okresie przywieziono do Brześcia n/Bugiem z uboju zamiejscowego: 5.698 kg. mięsa wołowego, 489 kg. mięsa cielęcogo, 1.280,5 kg. mięsa wieprzowego i 373 kg. mięsa baraniego.

Wodociągi i kanalizacje.

5-letni program robót wodociągowo - kanalizacyjnych w Warszawie przewiduje budowę szeregu kolektorów na Woli, Żoliborzu, Saskiej Kępie i w śródmieściu (w pobliżu przyszłego mostu przez ul. Karową) oraz budowę oczyszczalni ścieków, prawdopodobnie na Żeraniu. Przyszłoroczny program, jako największe roboty, przewiduje budowę kolektora Koło - Bielany i budowę burzowca Mokotowskiego. Koszt tych robót wyniesie zł. 4.175.000.

W okresie zimowym b. r. dyrekcja wodociągów i kanalizacji kontynuować będzie

roboty przy budowie kolektora pod cmentarzami żydowskim i katolickim dla dzielnicy Koło oraz budowę burzowca mokotowskiego. Roboty te będą mogły być prowadzone bez względu na warunki atmosferyczne, gdyż wykonywane są sposobem tunelowym na głębokości około 10 metrów pod powierzchnią. Przy robotach tych zatrudnionych będzie około 500 robotników.

Wodociągi miejskie w Krakowie dostarczyły w lutym b. r. 706.920 m³ wody, zaś

w marcu b. r. — 678.950 m³ wody. Zużycie wody na dobę i głowę mieszkańca wyniosło w lutym b. r. 105,1 ltr., w marcu b. r. — 91,3 ltr.

W kwietniu b. r. wodociągi miejskie w Poznaniu dostarczyły 565.103 m³ wody, a w maju b. r. — 635.431 m³ wody.

W Katowicach wodociągi miejskie dostarczyły w maju b. r. 377.607 m³ wody, a w czerwcu b. r. — 343.828 m³ wody.

III. Różne.

Komisja egzaminacyjna dla kandydatów na sekretarzy gminnych przy Lwowskim Urzędzie Wojewódzkim.

Stosownie do rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z 27 lutego 1934 w sprawie kwalifikacji sekretarzy gminnych decyzją tegoż Ministra z dnia 22 sierpnia b. r. zostały ustalone dwa komplety Komisji egzaminacyjnej dla kandydatów na sekretarzy gminnych przy Lwowskim Urzędzie Wojewódzkim.

Przewodnictwem w powyższych komisjach powierzono pp.: Romualdowi Tejszerskiemu, naczelnikowi wydziału samorządowego i Dr. Filipowi Grossowi, radcy wojewódzkiemu. W skład poszczególnej Komisji wchodzi ponadto przedstawiciele starostwa powiatowego, inspektor samorządu gminnego i sekretarz gminy wiejskiej.

Z Gdyni.

W sierpniu r. b. zawinęło do portu gdyńskiego 430 statków o pojemności ogólnej 391.360 ton, wyszły zaś 432 statki o pojemności 389.395 ton. Pierwsze miejsce w ruchu statków zajęła w sierpniu bandera szwedzka, drugie polska, trzecie duńska, czwarte niemiecka, piąte angielska, dalej norweska, Stanów Zjednoczonych A. P., włoska i t. d. Ogółem reprezentowanych

było 21 bander, a w tem kilka dość rzadkich w Gdyni, jak japońska, sowiecka, rumuńska, panamska i t. p.

W porównaniu z miesiącem ubiegłym bandera polska utrzymała się nadal na drugim miejscu, natomiast bandera niemiecka spadła na czwarte miejsce.

Średnia ilość statków, przebywających jednocześnie w porcie gdyńskim, wyniosła 44, średni tonaż 810, a średni postój statków 56,8 godzin.

Wzrost wkładów oszczędnościowych w P. K. O.

Zarówno wkłady oszczędnościowe jak i liczba oszczędzających w P. K. O. wykazały w sierpniu dalszy poważny wzrost. Wkłady oszczędnościowe wzrosły o 6.530.768 złotych, osiągając na 31 ub. m. stan 541.700.798 zł., łącznie zaś z wkładami, pochodzącymi z waloryzacji dawnych wkładów markowych — 565.843.699 zł.

Jednocześnie ze wzrostem wkładów oszczędnościowych wzrosła w tym czasie i liczba oszczędzających w P. K. O. W ciągu sierpnia b. r. P. K. O. wydała 33.739 nowych książeczek oszczędnościowych, osiągając na 31 ub. m. ogólną liczbę 1.309.788 książeczek, łącznie zaś z książeczkami pochodzącymi z waloryzacji — 1.340.275 książeczek.

Świadczenia emerytalne robotników i pracowników umysłowych.

Od marca do czerwca r. b. włącznie z tytułu świadczeń emerytalnych robotników (renty inwalidzkie, wdowie i sieroce) zakład ubezpieczeń em. robotników wypłacił zł. 3.202,724.

W czerwcu r. b. ilość robotników, którzy korzystali z różnych kategorii ubezpieczeń emerytalnych, wyniosła ogółem 44.179.

Od marca do maja r. b. włącznie Z. U. P. U. wypłacił tytułem świadczeń emerytalnych pracownikom umysłowym złotych 6.669.949.

W maju r. b. z rent emerytalnych korzystało 15.625 pracowników umysłowych.

Plan objazdu Ruchomej Wystawy Prób i Wzorów.

Ministerstwo Przemysłu i Handlu zatwierdziło plan objazdu Wystawy Ruchomej Prób i Wzorów Przemysłu Krajowego na drugie półrocze 1934 r. Plan objazdu obejmuje miejscowości następujące: Oświęcim, Wadowice, Krosno, Jasło, Sanok, Sambor, Złoczów, Brody, Jarosław, Łańcut, Dębica, Bochnia, Sosnowiec, Chorzów (dawn. Królewska Huta), Rybnik.

IV. Kronika zagraniczna.

Reforma systemu podatkowego we Francji.

Rada Ministrów uchwaliła dnia 29 maja b. r. projekt ustawy o reformie podatkowej, który przewiduje następujące zmiany podatkowe: podatki cedularne zostaną niższe do 12%, w tem podatek od uposażeń 6%, a nawet przy dochodach poniżej 20.000 fr. do 3%, podatek od zysków z eksploatacji rolnej będzie zniesiony, koszt jego poboru był bowiem wyższy od wpływów, jedynie tylko podatek od walorów na okaziciela będzie wynosił 17%. Zato ogólny podatek dochodowy będzie niższy, nie może wynosić w najwyższym swym napięciu więcej niż dwukrotna stawka cedularna, t. j. 24%, przyczem potrącenia na rodzinę będą powiększone.

Zostanie zniesiony szereg drobnych podatków, niektóre podatki zostaną unifikowane (np. spadkowe). Podatek obrotowy ma być scalony, t. zn. pobierany raz za wszystkie fazy obrotu, przyczem nie może wynosić więcej niż 2%. Treść zeznań podatkowych będzie skrócona, podatek od uposażeń będzie potrącany ze źródła, t. j. przez pracodawcę. Dotychczas pracodawca

był zobowiązany przesyłać administracji skarbowej tylko wykaz zatrudnionych u niego pracowników i ich uposażeń, a wymiar i pobór podatku przeprowadzała sama władza skarbową bezpośrednio u podatnika. Obecnie będzie pracodawca obliczać podatek i inkasować na rachunek Skarbu.

Wreszcie walka z wykroczeniami podatkowymi będzie polegać na wzmocnieniu kontroli podatników a w szczególności na rozszerzeniu opodatkowania wedle znamion zewnętrznych, t. zn. na szacowaniu dochodów takiej osoby, która prowadzi życie w znacznie wyższej skali, niż na to zezwala zeznany przez nią dochód. Jak wiadomo, tego rodzaju system wymiaru podatku dochodowego wedle wysokości wydatków, znany i naszemu ustawodawstwu skarbowemu, stosuje się we Francji pod wpływem dawnej, jeszcze przez Konstytucję stworzonej contribution mobilière, zwłaszcza drogą wnioskowania o dochódzie z wysokości czynszu płaconego za mieszkanie. I tak np. już ustawa z 23 grudnia 1933 r. każe czynsz, pomnożony w większych miastach przez 4, w mniejszych przez 5, uważać za dochód podatkowy, w tych wypadkach, w

których płatnik nie zeznał żadnego dochodu, albo nie udowodnił, dlaczego zeznany dochód jest niższy od tej normy szacunkowej.

Ustawa, zakreśla tylko ogólne wytyczne, pozostawiając w szczegółach wolną rękę rządowi, który zostaje również upoważniony do przeprowadzenia jednolitej kodyfikacji całego prawa skarbowego. Kodeks ten ma być przedłożony parlamentowi do zatwierdzenia ex post najdalej do 31 grudnia 1934 r.

Reforma podatkowa w Niemczech.

Reforma pomyślana jest w duchu narodowo-socjalistycznym. Myślą przewodnią, którą kierowali się twórcy jej, jest ścisła łączność między obywatelami i państwem, gdyż państwo jest niczem innym jak „społecznością ubraną w formę osoby prawnej“. Reforma według oficjalnych oświadczeń rządowych, ma na celu podniesienie wpływów podatkowych dla skarbu nie przez podwyższenie istniejących stawek podatkowych, a właśnie przez ich niżenie.

W ogólności w stosunku do przedsiębiorstw reforma popiera kapitały i przedsiębiorstwa imienne w przeciwieństwie do anonimowych.

W odniesieniu do formy dążeniem jest jaknajdalej idące uproszczenie, o czym w obecnym prawie mowy niema. Wadą jego jest także za wielką liczbą podatków, język zbyt niejasny i niezrozumiały, za wiele stawek. Wykładnia tego prawa jest bardzo trudna. Poza tem definicja całego szeregu pojęć podstawowych, lecz niezbędnych dla właściwej interpretacji i wymiaru w poszczególnych działach prawa były różne, co przyczyniało się do chaosu.

Nowe ustawodawstwo podatkowe na nowych będzie tworzone podstawach. Forma będzie prosta, język jasny, pojęcia i definicje podstawowe zostaną ujednostajnione.

W części wstępnej jako ogólnej projektu są zawarte następujące rozdziały: podstawy wykładni, długi podatkowe, miejsce

zamieszkania i t. d. Część zasadnicza zawierać będzie działy. podatek dochodowy, majątkowy, obrotowy, od ruchu kapitałów, gruntowy, spadkowy.

Projektami temi ma się zająć komisja finansowa i podatkowa Akademii Prawa Niemieckiego, poczem projekt będzie przesłany gabinetowi Rzeszy, który ma wydać opinię i zdecydować. Projekt ma stać się ustawą jesienią b. r.

Opieka społeczna w m. Ljonie *).

Wydatki na opiekę społeczną w m. Ljonie, licząc ponad 570.000 mieszkańców, stanowią najpoważniejszą rubrykę budżetu zwyczajnego. Opieka społeczna we Francji ma inny charakter i zakres, aniżeli w Polsce, toteż nie jest możliwe przeprowadzenie porównań ze stosunkami naszymi.

Budżet m. Ljonu na 1934 r. wynosi:

w wydat. zwyczajn.	178.889.395,87 fr. fr.**)
„ nadzwycz.	122.142.067,11 „
	<hr/>
	301.031.462,98 fr. fr.

w dochod. zwyczajn.	181.175.821,15 fr. fr.
„ nadzwycz.	120.074.005,99 „
	<hr/>
	301.249.827,14 fr. fr.

W tem wydatki na opiekę społeczną stanowią 38.388.672 fr. fr., t. j. 12,75% ogólnych wydatków budżetowych, a 21,46% wydatków zwyczajnych, i zajmują czołowe miejsce wśród wydatków budżetowych.

Wydatki na opiekę społeczną według poszczególnych działów przedstawiają się następująco:

*) Dane, zebrane przez jednego z delegatów Związku Miast Polskich na Zjazd Międz. Zw. Miast we Lyonie w lipcu r. b. P. sprawozdanie, zamieszczone w nr. 16/17 z dn. 1.IX.1934, str. 903/906.

**) 100 franków francuskich równa się 34 zł. 85 gr.

dotacja miasta na opiekę nad dziećmi	1.400.000 fr. fr.
udział miasta w kosztach transportu i utrzymania ubogich, leczonych w szpitalach lub w domu	3.350.000 „
obowiązkowa opieka nad starcami, ozdrowieńcami i nieuleczalnie chorymi .	13.973.166 „
dotacja miasta na opiekę nad rodzinami o licznych potomstwie	50.000 „
dotacja miasta na opiekę nad położnicami	400.000 „
premijowanie urodzeń	100.000 „
utrzymanie zakładów dla dzieci anormalnych	146.002 „
przewóz ubogich chorych	110.000 „
bezpłatna opieka lekarska .	14.720.000 „
umieszczenie i utrzymanie ubogich sierot na wsi (przy rodzinach)	60.000 „
pomoc lekarska i aptekarska w nocy	80.000 „
internat dla dzieci im. A. Favre'a	464.354 „
przysiężnik dla nieuleczalnie chorych kobiet (Magnin-Fournet)	107.000 „
dom noclegowy	49.293 „
dom dla inwalidów pracy .	1.194.342 „
koszty umieszczenia w zakładach opiekuńczych i prewencyjnych dzieci i osób, nie korzystających z opieki społecznej	110.000 „
dom dla matek	432.983 „
miejski żłobek dla dzieci i niemowląt	811.753 „
ośrodki dla karmiących („kropla mleka“)	167.400 „
bezpłatne restauracje miejskie dla matek karmiących	327.379 „
bezpłatne dostarczanie mleka dla niemowląt	250.000 „

pomoc w nagłych wypadkach oraz położnicom, nieuprawnionym do świadczeń opieki społecznej 85.000 fr. fr.

Z powyższego zestawienia wynika, iż na pierwszym miejscu postawiona jest opieka nad matką i dzieckiem, jako przejaw troski nie tylko państwa, lecz i społeczeństwa francuskiego o utrzymanie i wzmocnienie przyrostu naturalnego oraz zapewnienie odpowiednich warunków wychowania dzieci i młodzieży.

Ze świadczeń w powyższym zakresie mogą korzystać nie tylko rodziny w ścisłym tego słowa znaczeniu ubogie, lecz każda matka, która złoży na ręce prezydenta miasta w piątym miesiącu ciąży oświadczenie, iż zamierza skorzystać z tych świadczeń.

Położnice otrzymują przed i po porożeniu w ciągu 8 tygodni zasiłek dzienny w kwocie 7 fr. 50 cent., niezależnie od świadczeń instytucji ubezpieczeń społecznych, zaś matki karmiące otrzymują zasiłek 8 fr. dziennie. Matki karmiące otrzymują nadto 45 fr. miesięcznie przez pierwsze sześć miesięcy po porożeniu, zaś w następnych 6 miesiącach po 15 fr. miesięcznie.

Dla matek karmiących miasto utrzymuje trzy bezpłatne „restauracje“, specjalne ośrodki odpowiadające naszym „kroplom mleka“, ponadto zaś każda matka karmiąca może otrzymać na koszt miasta mleko w każdej kawiarni, mleczarni i t. p.

Celem popierania urodzeń, rodzice otrzymują z funduszy państwowych premje za 3-ie dziecko 300 fr. fr., za czwarte — 400 fr. fr. i t. d. Poza tem miasto wypłaca premje: 100 fr. fr. za czwarte dziecko, 200 fr. fr. za piąte i t. d.

Urzednicy państwowi i samorządowi otrzymują wysokie dodatki rodzinne na każde dziecko.

Rodziny, posiadające większą liczbę dzieci, korzystają z licznych ulg podatkowych i otrzymują zasiłki miesięczne na każde dziecko do 13 lat w kwocie 17 fr.

50 cent. z funduszków państwowych i 5 fr. fr. z funduszków m. Ljonu. Nadto na podstawie ustawy z 22.7.1923 r. zmienionej ustawą z 16.4.1930 r. wypłaca się roczne zasiłki rodzicom, posiadającym ponad dwoje dzieci, względnie wdowie posiadającej ponad 1 dziecko. Zasiłki te wynoszą w wypadku, gdy oboje rodzice żyją: 120 fr. fr. za pierwsze, 360 fr. fr. za drugie i 540 fr. fr. za trzecie i każde następne dziecko, uprawnione do zasiłku. Jeśli żyje tylko ojciec lub matka, zasiłki te wynoszą 360 fr. fr. za pierwsze i 540 fr. fr. za drugie i każde następne dziecko uprawnione do zasiłku.

Jak z powyższego wynika, opieka nad matką i dzieckiem we Francji, w szczególności zaś w Ljonie, jest rozbudowana w sposób nie znajdujący analogji w naszych stosunkach.

Pomocy lekarskiej w Lyonie udziela się ubogim bądź w ich mieszkaniu bądź za pośrednictwem biura dobroczynności, któremu zarząd miasta udziela subwencji, bądź też w szpitalach, które pomagają w leczeniu tej kategorii chorych; koszta leczenia, przewyższające sumy przeznaczone z dochodów szpitalnych, pokrywa m. Lyon.

Koszt dnia szpitalnego ubogich chorych, leczonych w szpitalach przy pomocy miasta, wynosi:

36 fr. dziennie na wydziałach chirurgicznym i położniczym,

34 fr. dziennie na wewnętrznym i oftalmicznym.

Koszta administracyjne dla całości zakładów wynoszą 2 frs. 2294 dziennie na osobę, zaś koszta wyżywienia wynoszą 3 frs. 7334.

Ilość łóżek dla poszczególnych kategorii chorych, wynosi w nowym szpitalu Grange Blanche:

Chirurgja ogólna	449	łóżek
„ dziecięca	77	„
Choroby skórne	80	„
Ginekologja	47	„
Macierzyństwo	90	„ i 60 kołysek
Lecznictwo ogólne	394	„
„ dziecięce	88	„
Choroby nerwowe	70	„
Oftalmiczny	64	„
Urologja	40	„

razem 1.501 łóżek i kołysek

Szpital Grange Blanche był w ciągu roku 1933 czynny tylko częściowo.

Osoby, leczące się w szpitalu bez pomocy m. Lyonu, płacą 37 frs. dziennie na wydziale chirurgicznym, 35,50 na ogólnym i oftalmicznym.

Poradnik.

Oplaty w szkołach powszechnych od dzieci z poza obwodu szkolnego.

Pytanie: Jedno z miast woj. zachodnich zapytuje, czy jest możliwe ustanowienie w szkole powszechnej pewnych opłat na utrzymanie szkoły od uczniów, mających miejsce zamieszkania w innym obwodzie szkolnym. W mieście istnieje szkoła powszechna wyższego stopnia, do której zgłaszają się dzieci z sąsiednich gmin, meldo-

wane przez rodziców w tym celu na zamieszkanie w mieście.

Odpowiedź: Dzieci, przebywające w gminie w celu kształcenia się, nie mogą być uważane za mieszkańców tej gminy, lecz pozostają mieszkańcami gminy, w której zamieszkują ich rodzice. Wynika to zarówno z postanowień prawa cywilnego, o ile chodzi o dzieci niepełnoletnie, jak również w odniesieniu wogóle do kształcących się dzieci z przepisów § 5 pkt. d) rozporzą-

dzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 23 maja 1934 r. o meldunkach i księgach ludności (Dz. U. Nr. 54, poz. 489), w myśl których „osoby, przebywające w innej gminie w celu kształcenia się“ zalicza się do czasowo nieobecnych w miejscu swego zamieszkania.

Zadośćuczynienie obowiązkowi szkolnemu następuje przez zgłoszenie dziecka w wieku szkolnym do szkoły powszechnej, istniejącej w obwodzie szkolnym według zamieszkania rodziców dziecka. Postanowienia art. 3, 4 i 6 ustawy z dnia 17.2.1922 r. o zakładaniu i utrzymywaniu publicznych szkół powszechnych (Dz. U. Nr. 18, poz. 143), obowiązujące w niezmienionym brzmieniu, przewidują istnienie w poszczególnych obwodach szkolnych szkół różnego stopnia organizacyjnego, zależnie od liczby dzieci w wieku szkolnym.

Postanowienia art. 5 w brzmieniu art. 2 ustawy z dn. 25.11.1925 r. (Dz. U. Nr. 126, poz. 898) nakładają na gminy, w których nie istnieje szkoła powszechna, obowiązek pokrywania części kosztów założenia i utrzymania szkoły, do obwodu której dana gmina jest włączona.

W myśl postanowień obowiązujących ustaw, szkoła powszechna nie jest obowiązana do przyjmowania uczniów, mających miejsce zamieszkania w innym obwodzie szkolnym, a zatem może odmówić ich przyjęcia.

Wyrażenie zgody na przyjęcie takich uczniów, jako nieobowiązkowe, może być uzależnione od spełnienia pewnych warunków. Może to nastąpić np. w drodze porozumienia z gminą miejsca zamieszkania uczniów co do dobrowolnego pokrywania części kosztów utrzymania szkoły, do której uczniowie mają uczęszczać, albo też w drodze wprowadzenia pewnych opłat, uiszczanych przez rodziców tych uczniów, na pokrycie utrzymania szkoły i świadczeń ustawowych. Wprowadzenie tych opłat, naszym zdaniem, nie byłoby sprzeczne z zasadą bezpłatności szkolnictwa powszechnego, gdyż uczniowie ci mogą korzystać w

swym obwodzie szkolnym ze szkoły powszechnej bezpłatnie. Należałoby przytem przewidzieć częściowe lub całkowite zwolnienie od opłat ze względu na stan zamożności rodziców.

Ryczałtowanie podatku widowiskowego od kinoteatrów.

Pytanie: Jedno z miast woj. południowych zapytuje, czy jest możliwe zryczałtowanie podatku widowiskowego od kinoteatrów.

Odpowiedź: Według posiadanych przez nas informacji Ministerstwo Spraw Wewnętrznych w sprawie zryczałtowania podatku od biletów wstępu do kinoteatrów zajmuje stanowisko negatywne.

Dotychczas tylko w jednym wypadku Ministerstwo zezwoliło na zryczałtowanie tego podatku. Wprawdzie zryczałtowanie uprościłoby wymiar i pobór podatku, korzyści te jednak byłyby skompensowane zmniejszeniem wpływów z tego źródła do kasy miejskiej, albo też zachodziłby fakt nadmiernego obciążenia podatników. Te trudności byłyby jednak możliwe do usunięcia, natomiast przy wprowadzaniu ryczałtu byłaby znacznie utrudniona akcja popierania produkcji filmów polskich i wystawiania filmów o większej wartości artystycznej przez zróżniczkowanie stawek podatkowych.

Urządowanie nowowybranej rady miejskiej pod przewodnictwem dotychczasowego burmistrza.

Pytanie. Zarząd Miejski jednego z miast zapytuje, czy do czasu objęcia urzędowania przez nowego burmistrza, wybranego, lecz jeszcze nie zatwierdzonego, dotychczasowy burmistrz może zwołać nową radę miejską celem powzięcia uchwały, niezbędnej dla gospodarki miasta.

Odpowiedź. Dotychczas istniejąca w sa-

morządowym ustawodawstwie ustrojowym zasada, że kadencja zarządu biegnie równolegle z kadencją rady, nie została inkorporowana do ustawy samorządowej.

Zgodnie natomiast z § 5 rozporządzenia wykonawczego II do u. s. z dn. 15.12. 1933 r. (Dz. U. Nr. 100, poz. 769), nowo wybrana rada gminy jest ukonstytuowana w dniu pierwszego jej posiedzenia przy składzie, uprawnionym w myśl obowiązujących przepisów do podejmowania uchwał, nie wymagających wzmocnionego kompletu (kwalifikowanego quorum).

Zgodnie przytem z ustępem drugim tegoż paragrafu, pierwsze posiedzenie dotychczasowy przełożony gminy obowiązany jest zwołać w ciągu 14 dni po uprawomocnieniu się niezaprotestowanych wyborów wszystkich radnych, bądź po wydaniu

przez właściwą władzę ostatecznej decyzji, orzekającej o ważności prawnej.

Jeśli zaś chodzi o urzędowanie dotychczasowego burmistrza, to zgodnie z ust. 4 art. 2 u. s. sprawuje on swe czynności do chwili objęcia ich przez nowo wybranego burmistrza, a zatem może on zwoływać posiedzenia Rady, ustalać porządek obrad, przewodniczyć na nich, oraz wykonywać powzięte uchwały.

Idąc dalej w kierunku zupełnego wyjaśnienia tej kwestji, zamieściliśmy w § 1 projektu regulaminu obrad rady miejskiej („Samorząd Miejski“ Nr. 10 z b. r. str. 572) przepis, w myśl którego od chwili ukonstytuowania się rady zdolna jest ona do wszelkich czynności w zakresie swego działania, niezależnie od tego, czy nowo wybrany przełożony gminy objął urzędowanie.

Bibliografia.

Przegląd prasy samorządowej, prawniczej i fachowej.

„Samorząd“ — tygodnik poświęcony sprawom samorządu terytorjalnego.

Nr. 33 zawiera m. in.: W. O. Niepiekło. Współdziałanie gromad z gminą miejską, W. Karpiński. Jak powinno być ostatecznie (w sprawie pragmatyki dla urzędników samorządowych). M. K. Piotrowski. W obronie powiatowych funduszy emerytalnych. Sprawy bieżące. Poradnik samorządowy.

Nr. 34 zawiera m. in.: R. T. Przygotowanie kandydatów na sekretarzy gmin wiejskich. A. Ch. Przedszkola w polityce związków samorządowych. Sprawy bieżące. Poradnik samorządowy.

Nr. 35 zawiera m. in.: J. Kom. Oddłużenie rolnictwa. A. Ryszawy. Kilka uwag na temat K. K. O. Sprawy bieżące. Poradnik samorządowy.

Nr. 36 zawiera m. in.: J. Czadankiewicz.

Polityka lokacyjna ubezpieczeń wobec samorządu. St. Łoskiewicz. Kinematografy samorządowe. W. Karpiński. Przed wyborami do rad powiatowych m. Wpływ danin komunalnych na terytorjalny podział dochodu społecznego. Sprawy bieżące. Poradnik samorządowy.

„Miasto Polskie“ — tygodnik, organ Związku Zrzeszeń Własności Nieruchomej Miejskiej w Polsce.

Nr. 34 zawiera m. in.: T. Im. Udział właścicieli domów w radach miejskich (W 32 miastach na 1108 radnych — 302 właścicieli domów, a zatem 27%).

Nr. 35 zawiera m. in.: Dr. J. Schimmel. Granice administracyjne miast (ankieta G. U. S. w sprawie inkorporowania terenów podmiejskich).

Nr. 36 zawiera m. in.: T. Śm. Ciężary komunalne miejskiej własności nieruchomości.

„Gazeta Administracji i Policji Państwowej“

wowej“, dwutygodnik wydawany przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych.

Nr. 17 zawiera m. in.: R. Hausner. Poczynania organizacyjno-oszczędnościowe w Polsce (1918 — 1934). P. Typiak. Przygotowywanie sekretarzy gminnych przyszłych gmin zbiorowych. Orzecznictwo S. N. i N. T. A. Kronika. Administracja. Samorząd. Policja. Bibliografia.

„Gazeta Sądowa Warszawska“ — tygodnik, organ Towarzystwa Popierania Wiedzy Prawniczej.

Nr. 32/33 zawiera m. in.: J. T. Steuermark. Przeszarżale przepisy spadkowe na Kresach Wschodnich. A. Mogilnicki. W powodzi przepisów karnych. A. Muszyński. W sprawie podpisywania zeznań świadków, biegłych i stron w postępowaniu cywilnym. Orzecznictwo S. N. i N. T. A.

Nr. 34/35 zawiera m. in.: A. Puternicki. Sprostowanie i uzupełnienie protokołu w/g K. P. C. A. Mogilnicki. W powodzi przepisów karnych. Orzecznictwo S. N. i N. T. A.

Nr. 36 zawiera m. in.: St. Śliwiński. O przestępstwach urzędniczych. Orzecznictwo S. N. i N. T. A.

Nr. 37 zawiera m. in.: B. Pogoda. Brak zdolności procesowej. Orzecznictwo S. N. i N. T. A.

„Oszczędność“ — dwutygodnik, organ Związku Komunalnych Kas Oszczędności w Warszawie.

Nr. 15 zawiera m. in.: Dookoła kredytów rzemieślniczych. W. Starkiewicz. Uwagi w sprawie systematycznej propagandy. St. Sakład. Operacje K. K. O. w/g Kod. Handlowego. Kronika. Przegląd prasy.

Nr. 16 zawiera m. in.: St. Michalski. Zadużenie gospodarstw wiejskich. W. Projekty ustawodawcze w zakresie oddłużenia rolnictwa. Fr. Świdorski. Współpraca K. K. O. z gminnymi kasami poż.-oszczędnościowe-

mi. F. Wilski. Na marginesie noweli prawa o K. K. O. Kronika. Statystyka.

Prawo Budowlane i Zabudowanie Osiedli (Państwowa ustawa budowlana) w opracowaniu Gustawa Szymkiewicza, naczelnika wydziału administracyjno-budowlanego w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych (w 3-ch tomach) oraz tegoż autora „Wzory podań i załatwień w sprawach budowlanych“.

Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 lutego 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 23, poz. 202) o prawie budowlanym i zabudowaniu osiedli, obejmujące 422 art., stanowi jedną z zasadniczych ustaw, regulujących najbardziej żywotne zagadnienia w tej dziedzinie. Należyte stosowanie w praktyce przepisów tak obszernego prawa bez posiadania pod ręką odpowiednio skomentowanych rozporządzeń wykonawczych, okólników i zbioru odnośnych wyroków Najwyższego Trybunału Administracyjnego i Sądu Najwyższego, naszym zdaniem, byłoby bardzo utrudnione.

W szczególności zarządy miejskie i gminne, będące władzami budowlanymi w rozumieniu ustawy, muszą i powinny w interesie sprawności w urzędowaniu jaknajlepiej tę ustawę znać i rozumieć, to też zwracamy uwagę zarządów miejskich na to pożyteczne wydawnictwo. Zaslugą p. Szymkiewicza jest przejrzyste opracowanie tych książek. Wartość wydawnictwa podnoszą skorowidze alfabetyczne i chronologiczne, ułatwiające korzystanie z tak obszernego materiału.

Tom I pracy obejmuje 384 strony druku, tom II — 142 strony i tom III — 268. Tomy II i III stanowią uzupełnienie tomu I, w którym zawarty jest tekst ustawy wraz z uzasadnieniem i niektórymi przepisami i okólnikami.

Redaktor: MARCELI POROWSKI

Redaktor odpowiedzialny: STANISŁAW PASTUSZYŃSKI

WYDAWNICTWA
Związku Miast Polskich

Wzorowe
szczegółowe instrukcje
rachunkowo-kasowe

oddzielnie dla miast nie wydzielonych z pow. zw.
samorz. oraz dla miast wydzielonych

Celem tych wydawnictw, (które zawierają również wzorowe regulaminy czynności miejskich komisji rewizyjnych) jest ułatwienie miastom dostosowania ich kasowości i rachunkowości do nowych przepisów. Przedewszystkiem chodzi o pomoc miastom przy opracowywaniu szczegółowych instrukcyj, które według § 53 rozporz. Min. Spr. Wewn. z dnia 6. XII. 1933 r. o kasowości i rachunkowości związków komunalnych (Dz. U. Nr. 11, poz. 72, z r. 1933) zarządy miejskie obowiązane są do dn. 31. XII. 1933 r. przedstawić władzy nadzorczej do zatwierdzenia.

**Cena egzemplarza 2 zł. 50 gr. wraz z kosztami
przesyłki.**

**Do nabycia w Związku Miast Polskich
(Warszawa, Al. Ujazdowskie 47).**

Zamówione egzemplarze będą wysyłane wyłącznie za pobraniem (zaliczeniem) pocztowem, o ile miasto przedtem nie wpłaci należności na konto czekowe P. K. O. Związku Nr. 873.